



**Horst
Kocour
Haslbauer**

RUKSAK

**Legrace
Erotika
Smrt**

Knihu věnuji své Bohdance, půjčuje mi pero.



Kniha je věnována i bývalým spolužačkám, spolužákům, učitelům, ještě žijícím i těm tam nahoře, sportovním spoluhráčům, protihráčům, soupeřům, mistrům mého oboru, spolupracovníkům, učedníkům, dlouholetým přátelům, přátelům čerstvým a hlavně – prvním láskám, které o tom nevěděly, těm, které to tušily, i těm, které si byly skoro jisté.

Samozřejmě také těm, o kterých jsem si neuměl představit, že by zbožňovaly mne samotného, a já se to od nich dozvěděl až ve stařeckém věku. Já osobně, jak jsem ješitný, se za starce nebudu považovat ani poté, co za mnou zaklapne dekl. Amen...

Horst Kocour Haslbauer

Ruksak

PRAGO/LINE

Upozornění

Nenávidím veškerou politiku, tedy politiku všech stran. Politika je pro mě horší než rakovina a AIDS dohromady!

U všech kormidel by měli být nestraníci – odborníci ve svém oboru!!!

Když na mě vystrčí jmenovaná své drápky, teprve ji začínám vnímat a bráním se svými drápky lvími.

Někdo si bude myslet, že se v této knize objevuje plno nic neříkajících jmen. Nejsou to celebrity ani prominenti, není je vidět na obrazkách, nelze se o nich dočíst v časopisech. Jejich obličej nepatří politikům, ale každý zde, i krátce jmenovaný, udělal pro Sokolovsko více než kdejaký kvákající politik. Proto se budou tito skromní a pracovití jednotlivci objevovat také v mých dalších knihách i se svými lidskými chybami. Čtenář si na ně určitě zvykne a bude je mít rád jako já. Píši o nich, protože nechci, aby zapadli v zapomnění.

Snažím se vyhýbat politizování, chci čtenáře pobavit a ne pobouřit.

Předmluva

Když jsem v emigraci, v roce 1987, chtěl svůj první rukopis dostat na veřejnost, napadlo mě, že by mi mohl poradit ve Vídni od domova odříznutý Pavel Landovský. Navázal jsem s ním kontakt pomocí drátů. Představil jsem se jako Kocour, abych ho svým německým jménem nevyplašil a nepřivodil mu žaludeční vředy.

„Kocour, Kocour,“ zadumal nahlas, „člověče, já tě musím znát z Prahy, to je ale let...“

„Já jsem, Pavle, ze Sokolova... politická píseň... tam jsem tě neviděl nikdy vystupovat ani nastupovat do autobusu...“

„No počkej, nedělej si prdel, já bych tě měl znát z divadla...“

„Pavle, v divadle jsem seděl vždycky jenom jako divák... mám ale jinou prosbu“ a začal jsem mu vysvětlovat, proč volám.

„No hele, já znám na Západě plno lidí, rukopis na knížku říkáš... a odkud vůbec voláš?“ Po mé odpovědi se zděsil: „Z Norimberka, z Norimberka... Ježíši, to ti, člověče, bude stát telefon majlant... už zuřivě přemejšlím..., koho jen bych ti poradil. Víš, oni to sou většinou kurvy slibotechnický, mám u takových rozházený mnou nakecaný kazety po celý Evropě, že prej z toho něco udělaj, a ticho po pěšině. Ani kazety už mi neposlali, hajzlové, nazpátek. Prachsprostě mi je ukradli... na to majzla! Já, to tě bude stát prachů, ty se nedoplatíš...“

„To je dobrý, Pavle, já sem vykrad banku...“

„Tak to jo, hele, mně už se kouří z mozku..., ale teď mě něco konečně napadlo. Na všechny se vyser, sou to hajzlové, pošli to přímo do Kanady Škvoreckýmu, to je rovnej chlap. Já tady, do prdele, musím někde mít jeho adresu..., ale kde jen mám ten zasranej notes?“ Bylo slyšet, jak volá ženské jméno a ptá se na notes. Samozřejmě že dáma o úkrytu notýsku věděla a už jsem slyšel Pavla, jak hledá. „Eš, eš, š,š,š, už to mám,“ vykřikl radostně, „já, ty se nedoplatíš... vlastně si vykrad banku... piš, budu ti to slabikovat, v tý zasraný angličtině se všechno čte jinak, než se píše... jó, zlatá čeština...“

S poděkováním a přáním štěstí v životě jsem se rozloučil a Pavel ještě zabrumlal: „Tak ty, Kocoure, kradeš... asi bych měl začít taky, přeju ti, hochu, úspěch a měj se fajn..., ale stejně si budu celej den ještě lámat palici, odkud tě znám...“

Půl roku nato mi oznamoval krajaňský leták, že Pavel Landovský bude mít v Mníchově besedu ohledně své čerstvé knihy... Tak se dočkal, myslel jsem, a přál mu to.

Vyrazil jsem tam s dcerami Ivou a Petrou a jejich kluky, bratislavským Danem a pražským Šimonem. V malé sportovní Hondě CRX byli ti dva čahouni stočení jako krajty tygrovité.

V narvaném sále restaurace Haidhauser Bürgersaal to šumělo, pro nás už nezvyklou, davovou češtinou. Letěla slova, že Landák je vedle v hospodě u stolu se Štěpánkem, Přenosilovou a dalšími. Koupil jsem jeho knihu a vyrazil s ní ke stolu, kde to nejvíc vřelo. Nahlas jsem pozdravil a představil se jako Kocour. Pavel na mě ukázel rukou a křikl: „Přátelé, to je von, Štěpánku, ty přece musíš znát Kocoura...“

„No, Pavle, já kocoura znám, ale ten můj vypadá o malinko jinak než ten tvůj...“ Všichni si mě začali prohlížet a Ivona Přenosilová zakroutila hlavou. „Pánové, ten můj tedy vypadá taky zcela jinak než tenhle...“ Jejich stůl se rozbouřil pravým

ČESKOSLOVENSKÝM emigrantským smíchem. Poprosil jsem o podpis a odmítl si ke stolu přisednout. „Čekáme na tebe toužebně vedle v plném sále...“

„Jo, toužebně na tebe čekají, Pavle, tak to budeš muset jít...“ pronesl Štěpánek závistivě nafilmovanou intonací.

„Norimberk, Norimberk... a eště kradeš, Kocoure? A jak to dopadlo se Škvoreckým?“

„Čekám na odpověď...“

„To už je tolik hodin? Máte někdo cibule? Budu se muset přemístit vedle...“ zamumlal Pavel, já si vyhrnul rukáv na levé ruce, abych mu před odchodem ještě oznámil přesný čas, ale mé zápěstí zelo prázdnotou. A takové to byly drahé hodinky od dcer k narozeninám... musely mi v té tlačenci sjet. Přenosilová mi je přece neukradla. Ještě jsem chvíli bloudil očima po podlaze, ale Pavel už nahlas zdravil z pódia své krajany...

Ani ve snu tenkrát nikoho nenapadlo, že komunismus má na kahánku, že sem, my emigranti z celé Evropy, už nebudeme muset jezdit na členy Semaforu Miloslava Šimka, Jirku Krampola, Zuzanu Buriánovou a Josefa Fouska, ani na Ivana Mládka a hladově jim od úst odtrhávat každíčké české slovíčko.

Tady chci upozornit osoby, o kterých budu psát pravdu v této i dalších knihách, že mne mohou za mé výroky klidně udat. Počítám s tím a nebojím se toho, vím totiž, že české soudy jsou tak pomalé, že než na mě přijde řada, budu se smíchy otáčet v rakvi.

Ruksak

(ten svůj si každý musí nésti sám a také sám rozhodne, čím a jak si ho cestou životem naplní)

(před, na a po vojně)

Hlavou napřed

Celá ta sranda začala 26. 07. Je po sedmé hodině, když mě maminka konečně vypouští ze svého lůna. Už bylo na čase, i když si stěžovat nemohu – po celých těch devět měsíců bylo o stravu a střechu nad hlavou postaráno – vzpomíná bývalé embryo.

Jdu hlavou napřed, už se mi tam na té šňůře nelíbilo a hned na tom světě dostávám hybu na zadek od toho prvního člověka v mém životě. Drží mě jednou rukou za nohy hlavou dolů. Zahlédl jsem na nástěnných hodinách, že je 7.30, když pleskla ta rána na mou prdelinku. Nespokojeně jsem zařval, což přítomné rozesmálo, a začali tleskat. Naprogramoval jsem jako první okamžitě do mozku: Stačí něco zařvat, aby byl aplaus.

Mámu jsem útekem odhmotnil o plno kil. Poprvé slyším její hlas laj a dozvídám se, že jí říkají Marie a že jsem se narodil v den Aniček. Tenkrát máma nevěděla, že tuhle proceduru zažije ve svém životě ještě 4x.

A dnes je mi sedmnáct, jdu se informovat na své první přidělené zaměstnání v životě.

Důl Sylvestr

Po vyučení mám možnost jít dělat na Důl Sylvestr v Dolním Rychnově nebo do traktorové stanice v Radošově u Varů. Vyhrál Sylvestr, tam dojdu aspoň za dvacet minut pěšky z baráku, řekl jsem si sedmnáctiletým rozumem. Ještě jsem neměl ponětí o tom, že Důl Sylvestr a já jsme vznikli ve stejný rok.

Při vkročení do elektrodílny jsem dostal herdu – tentokrát do zad -, že mě to zase vytlačilo ze dveří. Nechci uvěřit svým očím, strůjcem rány je Günter Iser – jeden z mých prvních nejstarších kamarádů, vidíme se po pěti letech.

„Ty vole, co tady děláš?“

„A ty, ty vole?“

„Učím se tady třetím rokem na elektrikáře silnoproudaře.“

„Vidíš, to já jako autoelektrikář jsem jen slaboproudař a k tomu jen na stejnosměrný proud, tys na střídavě, budeš mít větší plat. Tebe, když to totiž praští, tak máš jistě funus. Já naopak se ran bát nemusím, rukama ani neucejtím, jestli v drátech vůbec šfáva je. Já svoje kablíky můžu klidně oblíznout, zato tobě dají K.O.“

Okolo nás se shromáždili i jiní kluci podobného věku - mezi nimi vyplave také Erhard Kverka, můj spoluhráč z Baníku Sokolov s rychlým sprintem a tvrdou přesnou ranou levačkou.

„Kluci, hledám mistra Dietricha, mám tady začít dělat...“

„Ale vždyť jsi autoelektrikář, slaboproud dělá pan Vlasák a ten někdy nemá co dělat...“

Kvapným krokem vešel šedovlasý pětapadesátník, s kšiltovkou na hlavě. Kluci se bleskově rozprchlí k ponkům, kde počali šroubovat, pilovat anebo fintit, že něco dělají.

„No ty, co taty teláš?“ zeptal se mě o malinko lepší češtinou, než mluví moje německá máma.

„Dobrý den, hledám pana Dietricha...“

„No, co chceš?“

„Mám tady začít pracovat, jsem Haslbauer.“ Pro něj by určitě bylo lepší, kdybychom přešli na němčinu, jsme ale v Československu, on je ve funkci mistra a je rok 1956. A také bych se v odborné němčině nechystal.

Stál proti mně, nohy rozkročené, ukazováček pravé ruky dal pod nos a začal urputně přemýšlet, přičemž začal tím vzpřímeným prstem jezdit pod svým nosem, jako kdyby hrál smyčcem na jednostrunné housle. Pojednou, tou samou rukou, chňapl kšilt své čepice. Nejdřív si pokrývku hlavy stáhl až ke špičce nosu, poté ji šoupl až do zátylku. Několikrát to opakoval, načež ji nadzvedl nad hlavu, ale jen tak vysoko, aby se zbytejma prstama mohl na hlavě podrbat. Celé to opakoval třikrát, když pojednou tou samou rukou sjel bleskově do svého rozkroku, chňapl své kompletní náradí, začal toto nadzvedávat a pouštět. Poklesával při tom do rytmu v kolenou a zase se napřimoval. A opět začaly housličky. Při škrábání se na odkryté hlavě si konečně vzpomněl: „A jó, už fím! Teme sa hlavnym enerketikem panem Hotanem.“

Pan Hodan byl nejen energetik, nýbrž i energický. Bylo mu líto, že místo je obsazené zatím ještě panem Vlasákem.

„Umíš lézt se železama na sloupy?“ Nebylo mi jasné, o jaká železa jde.

„Nevím, já to nezkoušel...“

„Tak naučit, zatím budeš dělat elektrikáře, zaučíme tě! Za dva měsíce budeš schopen dělat provozního elektrikáře, dva chlapci jdou na vojnu! Budeš pak dělat na tři směny a samostatně chodit po šachtě kontrolovat elektromotory. Také budeš chodit pomáhat dělat údržby na bagrech a podobně! Zítřa přijď na ranní!“

A tak se ze slaboproudého autoelektrikáře stal elektrikář silnoproudař na Dole Sylvestr.

Spolupracovníci

Pomalu poznávám své nové kolegy. Když vešel do dílny se svou montážní brašnou Štefan Kalinič, i v mém mužském oku se zajiskřilo. Vypadal jako dvojník Gerarda Philipa, já jsem proti němu Quasimodo. Opravdu úplnej Philipe ve Velkých manévrech, perfektní černej ježour, na krku zaholenej havel, zoubky jako perličky a to půl roku před vojnu. Za Štefanem se objevilo stejně staré jánošisko se jménem Košut a s vizáží McQueena. Těž on má půl roku před vojnu. A když se objevil učedník třetím rokem Adolf Štaidl, zapochyboval jsem, že se nalézám v elektrodílně na Sylvestru. Vypadalo to spíše na Hollywood. Když ale vplul vratkým krokem předdůchodce pan Rychetský, už jsem si nebyl jistý ani trošku.

Jeho červeně svítící mrkový nos hned upozornil na zálibu, kterou jeho jedna ruka začala naplňovat. Zalovila v montážní brašně, kde místo náradí se nalézalo sklo. Objevila se poslední plná PLZEŇ, která zbyla mezi odlehčenými družkami. Důchodce čekatel se pro jistotu opřel o ponk.

Zpočátku jsem nasazen na práce v dílně, abych se otrkal, takže mám přehled o dění v této hale.

Ranní směna má 30 minut před PADLA, staří mazáci se vrací ze šachty do dílny dříve, a čím větší zelenáč, tím se čas zkracuje až na jednu minutu před odchodem domů. Pan Rychetský školeným hmatem otevřel šroubovákem flanděru, podržel si láhev ve výši úst dvacet centimetrů od tohoto důležitého otvoru. Pohled tohoto zkušeného muže zamířil do blba, čekal jsem, že se k flašce přísaje, ale pan Rychetský ne, on měl jiný rituál než mistr Dietrich. V již popsané poloze na deset sekund strnul. V první vteřině našpulil rty, že mu vrchní díl přikryl obě nosní dírky současně. V desáté sekundě nosní dírky odkryl, nahlas zamlaskal a loknul si, že půlka obsahu se vypařila. Celý rituál provedl znova a lahvinka byla vysátá, že i její dno se prohnulo vzhůru k hrdlu. Láhev dal nazpět do brašny mezi ostatní prázdné a nejjistým tanečním krokem se opět vytratil, šel natankovat?

Mistr Dietrich většinou seděl v rohu dílny u svého psacího stolu, neustále a neúnavně něco čmáral, učil se česká slovíčka? Občas vyskočil, vyběhl z dílny, zahýbal kšiltovkou, tentokráte levou rukou, a vrátil se. Pak čepici položil na stůl vedle zapíchlé tužky, brýle z očí přemístil na odkrytý vrch hlavy a vrhl přemýšlivý pohled do neznáma. Zpočátku jsem se domníval, že zírá na mne, on ale koukal skrze mne.

Vrzly dveře, nějaká paní volala: „Pane Dietrich!“ Oslovený si zároveň s bleskovou otočkou narazil kšiltovku, někdy pod ní zapomněl i brýle, cestou k volající zjišťoval, že špatně vidí. Už ale věděl, kde hledat. Stáli proti sobě, trousili slova, mistr začal hrát na housle a pokračoval stejnými pohyby, které jsem znal. Nevynechal nic, ani pohupování a zátěž v rozkroku. Dělá to tedy při hovoru s každým, ať muž, žena, nebo cokoliv.

Upoutal mě křik za oknem, ze zámečnické dílny naproti vytahoval ze dveří na dvůr, za ochlupení v rozkroku, montér Moravec jednu ze dvou soustružnic. Ječela bolestí, třískala ho oběma rukama do hlavy, ale byla nucena směřujícího se a couvajícího montéra následovat, i kdyby nechtěla.

Když s ní montér Moravec takto vymetl celý dvůr, konečně své sevření otevřel a utekl do bezpečné vzdálenosti. Ještě než nakvašená soustružnice zmizela v dílně, bylo slyšet její: „Kurevníku!“

Když ranní šichta pomalu spěla ke konci, začali se scházet i ti poslední z provozu s těmi, co nastupovali na odpolední. Dílna byla zaplněna, Dietrich sondoval od končících, co je kde nového a co je kde zapotřebí. Samozřejmě při tom vykonával svůj pohybový rituál.

O rok starší Erhard Weber mi dal znamení, abych jej následoval:

„Pojď, něco ti ukážu!“ Odtáhl mě do prvního patra třídílny k nějaké holce, která měla oči jako mlýnská kola, třídila u výhybky prázdný hunty (vozíky). Že je hezká, bylo vidět i přes to, že měla kvůli prachu šátkem zakryté dvě třetiny obličeje. Erhard jí oznámil, že jsem nověj, chvíli s ní klábosil s pusou přímo u ucha, v tom rámsu nebylo slyšet co, a zase jsme odešli. Cestou zpět povídal:

„Hele, to je Francouzka z Kynšperka, nikomu zatím nedala, zkus to taky, jmenuje se Tereza.“

Sloupy elektrického vedení

Při nácvičku lezení na sloup elektrického vedení s železnými háky na nohách jsem při zrychleném sestupu málem nahoře nechal svůj obsah rozkroku. Ostatní se bavili, přiznali se ale v zápětí, že mají tu samou zkušenost.

Když byli dráteníci v dílně bez mistra, ozvalo se co chvíli: „Postřeh!“ Bylo nutné se okamžitě bleskově otočit o 180 stupňů od ponku a chňapnout to, co zrovna letělo vzduchem tvým směrem. Mohl to být skleněný kryt svítilny, silná žárovka, jistič nebo něco jiného, které by dopadem na zem ztratilo svou funkci, tudíž průser. Těchto hrátek se zúčastňoval také Rudolf Dietl, který přišel roku 1956 z vojny jako první. Ruda když potichu křičel postřeh, bylo zle! Většinou jím vržená věc už byla dávno ve vzduchu, než dořekl varování.

Hoši připojili pekelný stroj na kliku dílenských dveří. Když oknem viděli přicházet revmatika, pustili do kliky léčidlo, elektrické křesílko pro dlaň. Odezvy byly různé, zaklení, tichý vpád, vylezlé oči z důlků, vražedné úmysly. Pachatele ale nešlo identifikovat, všichni u ponku pilně pracovali.

Objevila se baculatá postavice s úsměvem á la Švejk; kliku si otevřela gumovou hadicí a ode dveří se ozvalo:

„To víš, mě na to nenachytáš...“

„Zdařbůh, pane Vlasák,“ bylo mu odpovědí. Asi pětatřicetiletý Vlasák se pohodlně zády opřel o ponk a s usměvavou tváří začal vyprávět velice choulostivé vtipy, poté odešel se slovy: „Běžte do prdele, páni soudruzí, takhle ten komunismus nevybudujeme, koukejte něco dělat!“

Ještě dnes je mi záhadou, proč komunisté nezakázali havířům pozdrav „zdařbůh“, když byl jimi vyškrtnut, vyhlazen a jeho kostely trpěny jen kvůli památkovým hodnotám. Na některých zámčích si ale smlsli - udělali z nich kasárna nebo prasečince.

První výplata

Nesl jsem si domů svou první výplatu v životě, za kterou jsem si chtěl koupit kytaru a dort. Můj celoživotní sen sníst naráz celý dort se brzy vyplní. Peníze jsem mámě položil na stůl. Nastal ten okamžik, kdy jsem hodlal začít splácet, kytara a dort počkají. Na mámě bylo vidět, že si s tou situací neví rady, peníze odmítla. Brání se je přijmout, abych si prý něco hezkého koupil. Byli jsme jako dva na trhu. Dívala se na ty peníze na stole jako na jedovatého hada. Konečně začala ustupovat, a že prý si z toho vezme jen něco na jídlo. Já ukončil tuto hru tím, že jsem mámě odňal veškeré rozhodnutí.

„Mami, vezmu si jen dvacku na kino, ostatní je tvoje, kup ty si něco hezkého, já zatím prachy nepotřebuju, ahoj!“ A rychle jsem zmizel.

Při mém návratu večer, peníze tedy na stole už nebyly, se máma tvářila, jako kdyby mi je každou chvíli chtěla vrátit. Cítila se trapně, nikdy v životě nic jen tak nedostala. Trapně jsem se cítil i já, když mi u okénka peníze vyplatili, ještě nikdy jsem takové množství nedržel v ruce a byly moje. Styděl jsem se je přijmout, udělal jsem vůbec tolik práce? Brali ale všichni, vzal jsem je tedy také.

První odpolední

Za tři měsíce nastupuji na první odpolední, jsem zaučen samostatně po šachtě dělat revize, předcházet a odstraňovat závady. Před dvaadvacátou hodinou, kdy měla směna končit, mě čekalo překvapení. Mladí i staří, kteří končili, místo aby hnali do umýváren, utíkali s potutelným úsměvem za velkou budovu, která byla i šatnou. Kolegové mě táhli s sebou, u dřevěných dveří za budovou, které byly zablokované a již dávno k procházení nesloužily, byl hrozen lidí. Někteří klečeli, jiní stáli nahnutí vpřed a ostatní, natažení přes již uvedené, měli jako tito nalepené oči na dveře. Pochopil jsem je, až když jsem přišel na řadu. Na druhé straně se nalézaly dámské sprchy. Má první peep show v životě (škoda, že jsme si to nenechali patentovat). Dámy na druhé straně zřejmě o provrtaných dírkách věděly, ty mladé se k nim otáčely zády a ty starší beze studu své vnady na dírky nalepily anebo své bohatství před těmito důkladně mydlily.

Nevím proč, ale už nikdy jsem tam nešel, začal jsem naopak před každým začátkem pochůzky chodit za Terezou. Pět minut jsme na sebe hulákali všelijaké nesmysly, než jsem v obchůzce pokračoval.

Cesta do práce

Máma mě budila, už měla vždy připravenou snídani a vedle ležely dvě svačiny, moje a pro otčíma Arnošta, který se ke stolu přiřoual po mně. Do práce na Báňské stavby to neměl tak daleko a také jezdil na kole, na kterém visely neustále kýble s barvami, štětkami a hlavně štafle, které si za jízdy, jako každý malíř pokojů a lakýrník, věšel na svá silná ramena.

Na Sylvestr chodím kolem hřbitova a kolem hřiště Jiskry Dolní Rychnov, kde jsem se něco nahrál, než jsme šli kopat za Baník Sokolov. Pak minu bydliště kamaráda Kurta Hausera a Vildy Wintera. U rychnovské sklárny zahnu vlevo, kde po Chebské ulici šlapu k Texasu, kde bydlí kámoši Pavlovských, Ivan Kucharik a Pišta Ďuriš. Chebskou posléze opouštím na ypsilonce vpravo, minu bydliště mistra Dietricha a našeho brankáře Rudy Lukse, jehož mladší sestra byla v páté třídě mou první starou, s níž jsme si přes hlavy spolužáků vrhali psaníčka. Po ostrém zahnutí vpravo jsem na Sylvestru.

Mám geny člověka, který nechce nic rozbíjet ani kazit, snažím se tomu co nejvíce zamezit. Proto jsem v elektrodílně často chodil za mistrem, když jsem si nebyl jistý. On na to neměl nervy, že prý každý učedník třetím rokem takové věci tady zná. Tím mě vždy namíchl a já se do něj nahlas pustil, aby to slyšeli ostatní, mám rád diváky.

„Pane Dietrich, učedník elektrikář vysokoproudař asi ano, ale já jsem autoelektrikář a tudíž slaboproudař, mezi kterými je rozdíl jako mezi řezníkem a pilotem...“

„Máš moc žečiček a si trsy,“ byla jeho odpověď.

Šel jsem tedy raději pro rady ke starším kolegům, ani to se však panu mistrovi nelíbilo. Jednoho dne na mě zavolal hlavního energetika pana Hodana. Ten se do mě chtěl pustit se svou energií, já se svou ještě silnější mu odporoval a nenechal se

přitlačit k zemi. Vypadalo to, že se energetik neovládne a vrhne se na mě. Rozkročil jsem nohy a šel do bojové pozice. Energetika to zarazilo, protože můj lev ve mně se dokáže hrozivě naježít, když je zapotřebí. Začal jsem mu z mé bojové pozice vysvětlovat to, co říkám mistrovi už tři měsíce. A hle, tento člověk uznal, že jsem z jiné branže, a že kdyby mě elektrina praštila, byl by průšvih, jelikož na tento druh šťávy nemám papíry.

Za měsíc jsem byl přidělen panu Jozífkovi Vlasákovi a začal s ním opravovat slaboproudou elektriku na buldozerech, bagrech a parních lokomotivách i jejich vagónech. Před mým příchodem na Sylvestr začala ELEKTRIFIKACE E II. Ještě v roce 1955 sloužily telefony pouze v třídírně a nákladisti, v lomu a skrývce nebyl žádný. My, co po skrývce a lomu museli pracovně běhat, jsme mezi sebou a elektrodílnou měli spojení pouze pomocí nohou.

Nastoupili dva noví kluci - přišli z vojny. Šoltez Otto je stále usměvavý, všiml jsem si, že si neustále potichu, sám pro sebe, zpívá. Nenápadně jsem napínal uši a zjistil, že ten kluk musí mít absolutní hudební sluch a rytmus, o kterém by se mně nezdálo ani v kómatu. Sprátelili jsme se, a když jsem zjistil, že hraje také na kytaru, snažil jsem se mu být občas nablízku a ždímal z něho něco o technice hry na kytaru. Začal mi kreslit akordy, které pro mé prsty byly španělskou vesnicí. Pozval mě po práci k sobě domů na Březovou, všude byly noty, nedivil bych se, kdyby je chladil i v ledničce. Když vzal kytaru do ruky, chtělo se mi někam zalézt, kdyby tenkrát už existovaly tapety, určitě bych zalezl pod ně (jeho později narodivší se synové muzikálnost po něm zdědili, hráli na trubky a saxofony v dětském orchestru HDKTS. Milan hrál později s Felixem Slováčkem a Karlem Gottem. Ottík se v roce 2002 zabil při autonehodě. Milan a Honza hrají na zaoceánské lodi). Každé ráno mě při příchodu do práce zlobil kamarád Otta otázku, jestli už mi jde ten nebo onen těžký akord. Mé od rvaček a boxu ztvrdlé ruce s tím měly velký problém. Já ho zase naopak zlobil tím, že má svou ženu tak rád, že by raději rozšlapal milovanou kytaru, než by se vzdal své ženušky. Ottu ale nešlo rozházet vůbec ničím.

Ten druhý kluk, co zároveň s Ottou nastoupil, je Honza Mazanec z Chebu. Všichni jsme se divili jeho krátkému sestřihu vlasů, sčesanému zezadu dopředu, a u čela nadzvednutého, tenkrát jsme netušili, že tím svým účesem předešel dobu o padesát let: je škoda pro něho, že se o něm nepíše jako o průkopníku tohoto účesu.

Spolupracovník Rudolf Dietl, ročník 1934, Němec jako já, velký, urostlý, hezký blondák, už začal na Silvestru roku 1949. Ten sympatický a stále se usmívající klidás se nikdy nerozčiloval. I o svém sňatku uvažoval tajně, nikomu se s tím nepsvěřoval. Měl jsem co nevidět zažít malé překvapení.

V roce 1957 obdržel lom Sylvestr vyznamenání Řád práce. Z lomu dopravovala uhlí do třídírný řetězová dráha na vozících (huntech). Tok uhlí byl rozdělován pro třídírnou Antonín, Anežka, do briketárny v Kynšperku, do briketárny v Dolním Rychnově a do sklárny v Dolním Rychnově. Také do staré elektrárny tamtéž.

Když se o Pepíkovi říkalo, že má lehy, byl to kec těch, kteří soudili podle Pepíkovy různé povahy, stálého úsměvu a vyprávění vtipů. Dělalí jsme buď spolu, anebo každý zvlášť, jak bylo zapotřebí. Tohle řemeslo mělo k autíčkům přece jen blíž,

i když to byly o něco větší obludy. Lopatové rýpadlo Menck na kolejovém podvozku z nich bylo ještě nejmenší. Obsluhu dělali mladí kluci a zaučovali Jardu Černého – trampa z Modré kotvy. (Znovu jsem se s ním setkal až v roce 2004, od svého odchodu na vojnu jsem ho neviděl. Zabydlel se v lesích v obci Kamenice. Když jsem se tam nečekaně objevil, křikl: „Žárovka!“)



S Josefem Vlasákem jsme v socialistické péči měli také parní lopatové rýpadlo Škoda P 2. To už byla obluda větší, řádně funěla a zahalovala se parou tak, že byla zamaskovaná i před tou nejbystřejší leteckou špionáží. Jedním z bagráků byl pan Drinka z rychnovské Husovky. Byl prací tak přetížen, že jeho žena si při drbech stěžovala sousedkám: „Představte si, že můj starej pracuje i v posteli.“ Dívaly se na ni šibalsky, proto se to snažila přivést na správnou kolej: „No, taky si tahá práci domů do postele.“ Sousedky se dívaly ještě nechápavěji. „No, on spí s peřinou v luftě, protože šlape nohama na pedály ve snu, chce fedrovat a plnit plán i doma ve spánku...“ Ženy byly zklamané, čekaly zajímavější drb.

Tento bagr se kolem své osy točil pomaleji než Menck, proto se mi na něm tak netočila hlava a mohl jsem žárovky vyměňovat v pohodě za provozu.



Ten největší kolos - elektrické kolesové rýpadlo Lauchhammer 160, na housenincovém podvozku, k nám s Vlasáčkem nepatřilo. Byla to obluda jako z jiné planety, zakusovala se hladově do zeminy a obsluhy na ní vypadaly jako malí permoníci. Opravy spadaly do rezortu zámečníků a elektrikářů silnoproudařů. Ke kolesu vedl tak silný kabel, že dva chlapi měli co dělat, aby ho utáhli při popojíždění. Až později jsem chápal, proč se mistr elektrikářů Dietrich tak často drbe při přemýšlení na své hlavě pod kšiltovkou. Z jeho mozku se muselo kouřit, když velel svým mužům jako Napoleon. Pochopil jsem také, proč tak často vyskakuje od pracovního stolu a žene si ven nechat zchladit hlavu. Možná mu k řešení těch technických rébusů právě pomáhal ten jeho zvláštní rituál. Ještě že jeho starší elektrikáři byli vysoce kvalifikovaní a stačilo jim jen něco naznačit. Panu Antlovi stačilo zabafat z čibuku a šel v klidu na věc. Generální opravy na rýpadlech dělali hoši z ústředních dílen.

Strojvůdci a bagráci si mě brzo oblíbili, a to z jednoduchého důvodu: potřebovali fedrovat, aby byly prémie, a já jim na lokotkách Hentschel, Maffei a MBA opravoval dynamy (nahofe venku před kabinou) za jízdy. Jednou rukou jsem se držel za některý z mnoha výstupků, druhou opravoval závadu. Bavilo mě to, jelikož jsem miloval nebezpečí a kaskadérství. I v zimním čase jsem chodil pouze v rozhalené košili, se šátkem na krku. Někteří strojvůdci měli zpočátku strach, že by mohl být průšvih, ale když poznali mé artistické vlohy, jeli plnou parou se svou kymácející se mašinkou bez zastávek.

Na bagrech jsem tedy měl trošku problém, točilo se to dokolečka a já kolotoče nesnášel. Když byly menší poruchy, stíkl jsem zuby a pospíchal s jejich odstraně-

ním. Při větších jsem čekal na čas svačiny. Zatímco se bagráci zakusovali do svých tlustě obložených chlebů, já makal jako zběsilec, abych nemusel na kolotoč.

S těmi kluky jsme se stali kamarády, i když někteří byli o čtyřicet let starší. Práce mě bavila, byla jako já, akční. Mašinky, buldozery a bagry na mě už z dálky houkaly, když mě zahlédly. Dostal jsem přezdívku ŽÁROVKA. Už jsem nemusel, jako v začátcích, chodit po čerpacích stanicích.

Rýpadlo Menck nebylo veliké, o to ale živější, na tomto bagříčku se střídali Jaroslav Masopust, Franta Šustr a zaučovali onoho Jaroslava Černého, učedníka na strojního zámečnicka. Na Mencku jsem se dozvěděl některé události kolem povodně roku 1954 v Sokolově. Byl jsem v té době v Liberci v internátu.

Voda zaplavila celé Staré náměstí a stoupala i v hospůdce Přístav, nalézající se na břehu Ohře. Provoz v té krčmě nebyl přerušen, ani když obsluha a hosté už měli vodu po pás. Nějaká vodička je nemohla odradit od jejich oblíbené zábavy po šichtě. Číšník se ke svým věrným štamgastům prodíral tak hrdinně a náruživě, že mu občas šplouchla voda i do püllitrů, nikdo si nemohl stěžovat na malou míru. Pivařům to nevadilo, jen se raději srotili přímo u pípy, aby pinglovi zkrátili vzdálenost, stoly a židle už dávno plavaly kolem nich. Ale přišla doba, že i ty největší pивní skauty voda přece jen vyhnala. Hladina Ohře už stoupla nad staříčkův most, pouze zábradlí mostu ukazovalo posledním odvážlivcům, kudy mají směřovat ke svým domovům.

Byla to podivná – vojenské a civilní tatro vozily materiál na stavění ochranné hráze mezi řekou a Dolem Medard. V jedné z nich seděl za volantem bez přestávky i Václav Vaníček zvaný Venca Céres. Řeč o něm bude později. Hráz nevydržela a voda zaplavila zcela tento povrchový důl i s bagry, buldozery a vlakovými soupravami. Později se zjistilo, že Medard pohltil tolik vody, že to ochránilo město od ještě větší pohromy.



Můj parták, Pepík Vlasák, byl veselý a výřečný. Kontakty s mistrem Dietrichem přebíral pouze on. Po celé šachtě jsme se něco naběhali, takže jsem občas mohl prohodit slovo s výhybkářem i výhybkářkou, které jsem znal ze svých obchůzek jako silnoproudař. Byli zalezlí ve svých dřevěných boudičkách, kde si topili v kamínkách. Mužský četli, děvčátka štrikovala a obě pohlaví vrhala výhybky ze strany na stranu.

Pepíček Vlasáků, jak také jinak s takovým jménem, je vyučený holič. Aby své ženě a dvěma dětem mohl naložit na chleba větší várku, utekl do této branže, která byla jeho koníčkem. Již deset let se tu motá ve svých nyní pětatřiceti. O nic nepřišel, i když nůžky vyměnil za jiné nářadí, žvanit může nadále. Už po ránu vyprávěl košilaté fóry a po určité době i své intimní manželské příhody. Nemohl jsem mu to oplácet, na tomto poli jsem byl bez zkušeností, a příhody Němce po válce v Československu jsem nehodlal vybalovat, díval jsem se spíše do budoucna.

My dva, s Pepíčkem, jsme dělali pouze ranní. Když ale bylo zapotřebí, zůstávali jsme přesčas. Také jsem dostal o něco přidáno.

Od Vlasáka jsem se dozvěděl, že v roce 1955 došlo ke sloučení lomů Sylvestr a Antonín, že náš ředitel je Aubrecht a hlavní inženýr Jaroslav Jiskra. Tenkrát vznikl nový název: Důl Sylvestr, n. p., Dolní Rychnov.

Zájezd

Konečně jsem ušetřil, aniž to uškodilo mámě, na jednoduchou kytaru ŠPANĚLKU. Další sen, celý dort, musí ještě počkat! Koupil jsem si kytarovou školu s akordy a začal to sladké dřevu denně trápit. Prstíčkům na levé ruce trvalo, než se na jejich polštářcích udělaly mozůlky. Se třemi akordy se dá zahrát ledacos. Hlavně jsem cvičil opsané písničky z internátu, u kterých byly napsané a nakreslené akordy.

Máma byla v šoku, když slyšela můj falešný zpěv. Nikdy předtím jsem nezpíval a považoval zpěv za holčičí. S klukama ze sklárny jsme vyráželi na čundry, když jsem zrovna neměl žádný fotbalový zápas. U ohýnku jsme se do noci předháněli, kdo dokáže zpívat falešněji. Bylo nám fajn.

Mládežnická organizace Dolu Sylvestr organizovala pro své mladé zaměstnance zájezd autobusem na Orlík. Je to poprvé, co jsem se nechal k takové akci naverbovat. Brzy jsem zjistil, že to bylo správné.

Narvaný autobus se rozjel za hlasitého zpěvu účastníků, epicentrum zpěvu se nachází kousek ode mne. Urostlý blondák tam válí na kytaru, obsypán hroznem fanoušků.

„Rudo, zahraj tuhle, nebo onu,“ ozývalo se po ukončení písní a Ruda hrál a zpíval. Líbilo se mi vždy nejvíc, když zpíval sólově píseň, jejíž text ostatní neznali. Hlasově a stylem byl podobný Milanu Chladilovi. Během jízdy jsem se dozvěděl, že se jmenuje Tonar a že zpívá s nějakou karlovarskou kapelou. Mohl mít krátce po vojně a o dost později jsem se dočetl, že zpívá v Praze.

Hltal jsem ho očima, které se snažily pozorovat jeho prstoklad na krku kytary. Dodávalo mi to novou chuť a motivaci. Holky se na něj věšely, že kdyby neznal akordy poslepu, už dávno nemohl hrát. Jemu to ale nevadí, viditelně vychutnává to své obležení. Také jsem zaslechl, že dělá obsluhu na Lauchhammeru. Asi tam se svou figurou tahá ty těžké kabely, pomyslel jsem.

Zpívalo se za doprovodu Rudovy kytary na Orlíku i cestou domů. Chtěl jsem s ním navázat kontakt a prozradit mu, že už znám tři akordy, ale upustil jsem od toho, takový kalibr pro mě zatím byl v nedohlednu.

Přípravy na velkolom

Jelikož jsem nastoupil v roce 1956, nemohl jsem vědět, že v roce 1953 začala přestavba na velkolom a že se uhlí z lomu dopravuje do třídírný řetězovou dráhou. Hunty obracela modrooká Tereza, která je žádána skoro víc než černé zlato. Dále byl tok uhlí rozdělován pro třídírnou Antonín, Anežku, do briketárny v Kynšperku, do briketárny v Dolním Rychnově a do sklárny v Dolním Rychnově. Také jsem

neměl ani potuchy, že náš sylvestrovský ředitel se jmenuje Albrecht a jeho hlavní inženýr Jaroslav Jiskra (tyto údaje si s poděkováním zapůjčuji z literatury J. Jiskry). Zatím jsem jen věděl, že soustružnice v zámečnické dílně se jmenují Jarmila a Jarka, což mělo pro mě tenkrát větší váhu než sebevětší množství tun uhlí. Obě se usmívaly i při točení s kolečky soustruhu, i když se musely mít neustále na pozoru před montérem Moravcem.

Po práci

Po práci už máma měla na stole pozdní oběd. Měla radost, když mi chutnalo. Nikdy jsem ale nebyl schopen ho v klidu sníst. Můj o devět let mladší bráška Harald se se mnou chtěl neustále prát a o šest let mladší sestra Hilda též. K nim se přidávaly ročníky 51 a 52, sestry Marjána a Trauda.

U nás byl neustále šrumec, do toho všeho máma na valše v neckách prala, žehli-la, vařila a pořád dokolečka uklízela. Při řezání dříví velkou obloukovkou jsem s mámou byl na opačném konci. Štípal jsem rád dříví, byl to dobrý trénink. Pak jsem vypálil za klukama ke sklárně anebo na trénink na Baník nebo do Horního Rychnova kopat na naše hřiště, svobodní proti ženatým.

Také jsem často trápil kytaru, učil se nové akordy a texty písni. Máma byla ráda, když jsem byl slyšet, otčím Arnošt tu falešnost nemohl poslouchat a mizel ke Krátkému do hospody. Domů se vracel s otcem čtyř dětí Ertem. Buď se cestou prali, anebo objímali a zpívali. Pak zapadli na pokračování pitky k nám nebo k nim.

Když jsem byl ty dva roky v internátu, utíkala máma s dětmi k Ertům, když ti dva podroušení zapadli k nám, anebo paní Ertová s dětmi naopak utíkala k nám, když zakotvili u nich. Ert byl v podroušeném stavu hrubý jako Arnošt. Také svou ženu a děti fackoval. Podroušenci svorně usnuli tam nebo onde, jakož i matky se svými dětmi.

To přestalo, když jsem se vrátil z internátu. Mám rád pouze veselé opilce. Stěho-vání národů ustalo.

Na fuškách s Arnoštem jsem zůstal nemluvný a od otčíma už nebral ani peníze.

„Dej je mámě!“ Nevím, jestli je dával, škoda ho, když nebyl pod parou, byl sluš-ný a zábavný. Určitě ho ruské střepiny v těle zlobily, ale dalo se to řešit jinak než alkoholem.

Přesto všechno se i v naší rodině začalo s elektrifikací. Rodiče zakoupili nový hit doby - televizi Mánes. V ulici druzí, když zjistili, že se na tu bednu dají chytit i západní Němci, nechtěli zůstat pozadu, ale ještě nevěděli, že vykouzlit na obra-zovce komunisty zakázaný obraz není vůbec jednoduché. Arnošt chtěl Němce za každou cenu, musel tedy běhat s latí, coby anténou, neustále po všech rozích bytu a hledat obraz bez duchů. Někdy byly stíny na obrazovce tak veliké, že bylo vidět vše dvakrát. I zuby měly osoby ve čtyřech řadách, taktéž čtyři ruce a nohy. Vypada-lo to komicky, vždyť měly také dvě hlavy. Nejhorší na tom ale bylo - nemluvily! Zvuk se musel vyloudit na radiopřijímači. Osoby tedy začaly mluvit, ale třeba z opačného místa, než byla obrazovka. Jde o zvyk. Plná obrazovka dvojníků nemo-hla rodiče rozházet. Z jiného důvodu neměl televizní divák tohoto německého pro-

gramu klidné sezení, neustále musel být ve střehu, jestli jeho zakázané počínání nepozoruje, oknem ze stromu anebo periskopem, nějaký zarytý komunista. Odhalením hrozilo kriminálem. Divák tedy byl neustále jako na trní, a pokud se při tom díval na kriminálku – měl k infarktu blízko. Časem se začali u nás slézat k večeru i němečtí sousedé. I peří u toho drali.

Já spatřil u nás doma televizi poprvé. Chvilí jsem pozoroval to malilinké kino, které mluvilo německy z rádia, abych se přesvědčil, co to ta televize vůbec je. To mi stačilo a více jsem se o to nezajímal, má zábava byla jiného druhu a hlavně neseďací – není nad správný biják. Kino je kino!

Sourozenci

Před mým návratem z internátu se doma odehrávaly i jiné věci. Sestře Marjáně a Traudě (5 a 4) se nelíbilo, že jsou pozdě odpoledne a večer doma samotné. Starší sestra Hilda utíkala za kamarádkami, bráška Harald za klukama, táta Arnošt se po práci a fuškách vracel v noci oklikou přes hospodu, kde se doladoval. Máma v té době uklízela odpoledne až do noci v sokolovském OSP. Do práce jezdila na kole v době, kdy zaměstnanci podniku se rozprchli na PADLA do svých domovů nebo hospod. Od všech dveří měla klíč, tudíž to byl svazek úctyhodný. O tento svazek teď jde.

Čtyřletá Trauda ho mamce štípla z kapsy, čímž jí chtěla zabránit v odchodu. Její dětský mozek jí namlouval, že je to jediná možnost. Pětiletá Marjána asistovala, přestože její nezkažený ještě mozeček s tím moc nesouhlasil. Obě vyšly před dům a rozhlížely se, kam by to železo šikovně a bezpečně ukryly. Traudě padly do oka míříže poklopu kanálu. Její prstíčky si musely dát hodně záležet, než klíče protlačily pracně míříží. Marjána, jako komplic, čisté svědomí neměla. Chtěla to napravit. Pozorovala chvíli svou maminku, jak leze po čtyřech, hledá klíče pod nábytkem a filcuje kapsy kabátů.

„Ty něco hledáš, mami?“ zapípala.

„Klíče z práce...“ zavrčela už dosti nervózní maminka.

„A proč?“

„Abych mohla do práce...“

„A proč musíš do práce?“

„No přece, abychom měli peníze na jídlo...“ Marjána nebyla spokojena s představou, že by neměli co jíst, vzala maminku za ruku a táhla ji ven ke kanálu. Máma koukala nechápavě na svou dceru, když ukazovala prstíčkem mezi žebra poklopu. Brzy pochopila a lamentováním přivolala půl Husovky. Sousedé Egermaier a Zuber vypáčili pomocí krumpáče poklop a půl ulice na střídačku vejralo do hloubky tmavého otvoru.

Objevila se kapesní svítilna, ale ani ta nebyla nic naplat. Z mužských hlav se začalo bezmála kouřit, než přišel nápad: z porůznu nalezených drátů počali vytvářet háky malé, větší a ještě větší. Lov na slepo trval přes hodinu, než se svazek začal na jednom háčku přece jen houpat. Máma ho opláchla pod vodovodem, vyhoupla se na kolo a mizela zklamaným zrakům obou dcer a jejich kamarádce Ireně Ertů.

Obě děvčátka si odtáhla Irenu s sebou domů, aby jim pomohla nějakým způsobem zabít čas. V jednom šuplíku v ložnici našly v malých krabičkách nádherné nafukovací balónky. Několik jich také hned svými dětskými plícemi nafoukly a uvázaly na kousky prádelní šňůry. Zbytek odpoledne s nimi začaly ve třech běhat Husovkou nahoru a dolů, ostatní děti jim záviděly do doby, než na balonkářky narazili z hospody se vracející otcové. Ti z toho měli legraci zrovna tak jako přihlížející obyvatelé z celé ulice. Jen máma se celý týden červenala, když potkávala sousedy.

Stávalo se, že Arnošt přišel domů s opicí maximálně agresivní, vyhnal z postelí i z baráku již spící rodinu. V nočních košilích letěla máma uprostřed noci nebo k ránu se svými kuřátky k sobě na podnik a tam v kotelně se dospávalo. (O takových věcech jsem se dozvěděl až v roce 2005.)

Jednoho večera, kdy máma ještě byla v rachotě, přitáhl k nám domů Arnošt přímo z hospody ředitele obecní školy pana Stehlíka a jeden učitelský manželský pár - měl k tomu také závažný důvod, dceři Hildě to ve škole moc nepálilo. Rumu už bylo jen na dně, a tak hostitel odněkud vyšťrchal domácí vaječný koňak. Pilně plnil štamprlata, ale po chvíli mu začalo být nápadné, že to jedno na kraji okamžitě vyschne, aniž si pan ředitel loknul. Soustředil se tedy na onu skleničku hned po nalití a hle, zpod stolu se vysunula malá ručička jako straka a sklenička zmizela pod stolem. Hned ale ta samá ručka skleničku vracela, to už byla prázdná.

Marjána s Traudou pobývaly často pod stolem, považovaly totiž to místo za svůj stan, a pak tam bylo krásně slyšet, co se povídalo v místnosti. Nic jim z dění neušlo, jejich zvědavost byla nasycena a teď se vaječným koňakem sytila Marjána, je to přece tak sladoučké. Onen večer Marjána pod stolem usnula a Trauda se k ní brzy solidárně přidala. Máma tedy po práci našla doma zase překvapení: státou pětiletou dcerku, jak zákon káže.

V zimní čas – i při nejkrutějším mrazu – se topilo jen v kachlových kamnech v obýváku vedle kuchyně. Když máma vařila, byl oheň také v plotýnkových kamnech v kuchyni. V ostatních prostorách byla zima jako na Sibiři. Arnošt se po příchodech z hospody uveleboval na kanapi v teplé kuchyni, tam řezal do rána dříví. Ostatní členy rodiny a sebe zaopatřila máma cihlami, ohřátými na plotně nebo v troubě. S cihlami zalézali pod studené příkrývky, kde si dýcháním, třesením se a určitě i pšoukáním zahřívají zbytek těla od nohou nahoru. Chodidla byla rozžhavena, ale zuby drkotaly.

Když se opět přistěhoval děda Alois – do té doby bydlel u rodiny Hildy, sestry mamky-, měly obě mé nejmladší sestry velikánskou radost. Už nebudou celá odpoledne a večery tak opuštěné.

Děda dostal místnost v podkroví, kde kamna sice byla, ale netopil v nich z více důvodů: byl odjakživa otužilce, nechtěl mrhat uhlím ani dřívím a dokázal se zahřívát speciálními cviky nebo chozením po místnosti. Při posledním dokázal číst své oblíbené dobrodružné romány. Jako společenský tvor ale hledal blízkost lidí – také zvířata mu přicházela vhod. Občas se vydal dolů k Marjáně a Traudě, sedal si ke kachlovým kamnům a obě děvčátka si brzo všimla, že vždy na stejnou židli. Chtěly si to ověřit. Když zaslechly dědu na schodech, sedala si jedna z nich rychle na onu židli a opravdu - děda si na jinou nesesedl, jen trochu chodil kolem krbu a zase

se vytratil. Měly z toho nějakou dobu srandu, jak děda přicházel a odcházel, než si uvědomily, že ho tím vlastně vyhánějí, a nechaly toho. Děda si tedy sedal a na oplátku jim začal vyprávět své, také speciální, hrůzostrašné pohádky. Obě z toho měly takovou hrůzu, že zalezly strachy v ložnici pod postel, kde brzy usnuly. Nechal je a stáhl se do své mrazírny. Máma po návratu z práce marně své holčičky hledala, vtrhla se nahoru po schodech ke svému tátovi a až tam se jí dostalo vysvětlení.

Na Mikuláše ty dvě děda řádně vystrašil kravským zvoncem. Když jim bimbalo za dveřmi – opět hledaly úkryt pod postelí, strachy se dokonce roztráslly.

V té době měla Marjána tik. Chtěla se provdat za vlastního otce Arnošta a neustále vyčítala mamce, proč jí ještě nekoupila bílé svatební šaty!

Máma začala pracovat na generálním ředitelství HDBS. Vykonávala tam hrubou chlapeckou práci. Oblíbili si ji všichni pro její klauniády, které dokázala dělat i při skládání vagonů uhlí. Vedení podniku jí udělalo velikou radost tím, že jí za babku odprodali použité litinové radiátory a trubky. Všechno si sama odtáhla z práce na dvoukoláku do dvou kilometrů vzdáleného bydliště, hřála ji myšlenka, že konečně bude mít její rodina doma všude teplo, když se ještě přikoupí kotel. Naše máma se nelekla ani té nejtěžší práce. To, i děláni skopičin, jsme my, její děti, po ní zdědily.

Tonda a koráb

Po příchodu z internátu jsem narazil na Tonda Männerta, prvního kamaráda, kterého jsem měl v Dolním Rychnově po našem přistěhování. On a jeho čtyři sourozenci s rodiči s námi bydleli v jednom domě v Husovce. V první knize Transfuze jsem mu dal jméno Tonda Mahnert, nemohl jsem ho totiž po celé Evropě vyslédit, abych se zeptal, jestli v literatuře mohu použít jeho pravé jméno. Tonda jsem – tenkrát – měl rád hlavně proto, že jako jeden z mála byl se svými 163 centimetry menší než já a pak – že se neustále hrozným způsobem smál. Jeho smích dokázal odzbrojit každého – hodilo se mu to i v kopané. Hrával s námi chvíli v začátcích za dorost Baníku Sokolov. Tonda byl úžasný dribler, dokázal málem doslova proklíčkovat mezi nohama protihráčů. O míč také nepřicházel proto, že svým ustavičným smíchem nakazil každého protihráče. Ti v křeči nebyli schopni si míč od Tondy vybojovat.

Hned v začátcích v Rychnově jsme spolu pásli rodinné husy a po příchodu z pastvy jsme začali před domem stavět ze dřeva tři metry dlouhou loď; ohýbali prkna, sbíjeli je hřebíkama, vše vymazali asfaltem, který jsme ohřívali v plechovkách na ohýnku. Celá ulice byla zahalena dýmem a my byli poprskáni stříkajícím, bublajícím asfaltem. Několik dní jsme byli pihovatí. Když nám ta hmota v plechovkách chytla, radili nám dospělejší, že se tím asfalt znehodnocuje. Brzy jsme na vlastní kůži poznali, že je to asi pravda.

Po dokončení jsme náš exkluzivní výrobek chytli každý za jeden konec a maširovali nedočkavě k Rychnováku. Zamrzlý rybník jsme bombardovali kameny tak dlouho, až vzniklo dostatečně velké místo pro náš koráb. Měsíc únor ani jeho mrazík nás nemohly odradit od zamýšlené zkušební plavby. Rozjařeně a šťastní jsme se nasouka-

li do houpajícího se plavidla, mrazivá voda se na nás začala valit ze všech stran; znehodnocený asfalt, napadlo nás. Loď se rychle naplnila a my dva, jelikož ani jeden z nás nebyl kapitánem, jsme ji mohli naštěstí rychle opustit. Naši spěšnou chůzi – o běhu nešlo uvažovat – znepříjemňoval a blokoval mrazík, z nohavic a rukávů se udělaly zmražené trubky, my jsme chrastili a pohybovali se jako roboti k domovu.



Tondu jsem vyslídil v roce 2005 u Frankfurtu nad Mohanem, vysídlili s celou rodinou v roce 1969; češtinu nezapomněl, při našem rozhovoru se ustavičně smál – už ale smíchem dědkovským.

Profil

Listoval jsem v divadelním časopisu s fotkami herců. Najednou mě napadlo, že vlastně nevím, jaký mám profil obličeje. Můj nos je zřepdu normální, ale jak vypadá ze strany?

Líbí se mi nosy rovné a u žen i pršáčky. To, že ještě nevím, jaký je nos můj, mě tak znejistilo, že jsem se od této chvíle snažil zabránit holkám, aby jejich pohled na mě mohl spočinout ze strany. Když to bylo nevyhnutelné, tak vždy jen na krátkou dobu, aby se nemohly smát mé případné skobě nebo jinak zdeformovanému raťafáku.

Netrvalo dlouho a já si začal přejíždět polštářkem levého ukazováčku od kořene nosu k jeho špičce. A to snad plných pět minut. Větší deformaci jsem ale zaplatpánbůh nezjistil. Trochu mě to uklidnilo, ale ne zcela. Nějaké hrbolky na něm cítit jsou. Také tímto způsobem nejde zjistit, jestli je indiánský, rovný, krátký, dlouhý nebo ještě horší. Dlouhý se mi tedy zdál určitě, trvalo věčnost, než jsem se prstem, po sjíždění od kořene, dostal konečně ke špičce. Kéž bych tak měl nos jako Gerard Philippe nebo Jean Marais. Marais je vlastně v češtině bláto a lidi si z toho udělali marast.

Séгры přece mají mezi hračkami zrcátka. Začal jsem nedočkavě mezi jejich harampádím hledat a s nálezem jsem se hnál k matčině šatní skříni, jejíž jedny dveře měly zrcadlo. Až teď, ve svých sedmnácti, zjistím, jaký mám nos z profilu. Netrpělivě jsem ladil zrcátkem úhel a doufal, že nezažiji pohromu. Na zádech mi dokonce naskočila husí kůže.

„Zrcátko, zrcátko...“

Konečně mi spadl balvan ze srdce, vidím se prvně ze strany a není to ani tak velká katastrofa...

Bar ve sklepě a dopis Konrádu Adenauerovi

Bylo krátce před Vánoce, s Vildou Winterem jsme si začali říkat Jimmy a Jacku, a jelikož se vyučil truhlářem, uzrál v nás nápad.

V našem velkém sklepě s více prostory jsme si v jednom z nich, po vyčištění od uhelného prachu, postavili bar a ozdobili ho barevnými cáry. Seděli jsme na

bedýnkách a hráli si na světáky, házeli do sebe vodu z vodovodu, říkali jí whisky, a opile se oslovovali těmi přivlastněnými jmény.

V této náladě se mi svěřil, že jeho táta se z Ruska nevrátil k rodině, ale musí být naživu v NSR. A byl tu náš vynikající nápad, začali jsme smolit v němčině - kterou jsme ani jeden rukopisně neovládali - dopis úřadujícímu kancléři Konrádu Adenauerovi. Dopis zněl ve smyslu, aby tohoto muže vyslídil a donutil k tomu, aby své ženě a dvěma synům začal se zpětnou platností posílat alimenty. Ponechali jsme si to zatím jako naše tajemství.

Abychom se v tomto zimním pošmourném čase trochu hýbali, začali jsme z neohoblovaných prken stavět vedle baru pingpongový stůl. Ostatní kamarády ze sklárny jsme tím příjemně překvapili. Pak jsme s nimi seděli u baru a cucali z přinesených lahváčů pivo. Míčec nechtěl skákat, hoblík nebyl, tak jsme na stůl přitloukli umakartové desky. Za sítku sloužilo také prkno, které neumožňovalo bohužel prasata. Jako Jim a Jack jsme po sobě občas důležitě mrkli, což mělo znamenat – počkejte, hošánci, budete vejrat, co se tady bude pít a jaké tady bude stát stůl. Adenauer se ale k našemu zklamání stále nehlásil. Ze sklepa jsme vylézali s ksichy horníků po dvanáctihodinové šichtě. Při pinčesu jemný uhelný prach neviditelně usedal na našich tělech. Máma se smíchy mohla ztrhat, když jsme vylézali po schodech ze sklepa. Zvířený uhelný prach z nás udělal jednovaječné bratry. To už nebyl Hauser, mexický typus à la Bronson. Vlasy jako uhel se mu vylepšily, bělost silných zdravých zubů vynikala ještě více, ale jeho velké tmavé oči ztratily na kontrastu. Ani Pišta Ďuriš nebyl ten přitažlivec pro děvčátka všelikého věku. Jeho přitažlivý, svádívý úsměv maskoval hnědohelný prach. Ivan Kucharik se svými kudrnama byl z nás černochům nejbližší. Nejuzdálenější jim zato byl budoucí šéfredaktor sokolovské Jiskry, Vilém Winter alias Jack. Jeho blondatá hlava trochu ztmavla a zuby získaly na bělosti, nedokázalo to ale zakrýt bělocha.

Půlnoční mše a rvačky

Od kluků jsem se dozvěděl, že ke kostelu v Sokolově se na půlnoční chodí prát různé party. Jít se mnou nikdo nechtěl a s mámou jsem tam nechtěl být viděn, a navíc matinka se také nepere. Ona šla s ženskéjma a já sám. Jen jsem dával pozor, aby mě neviděla.

Starší lidé vstupovali do kostela, okupovaným kolem dokola mládeží Sokolovska. Poznal jsem některé kluky z trampské osady Modrá kotva. Pomalu se to začalo handrkováním a řečičkami předehrávat. Pak se nějakou dobu začaly otloukávat dvojice, než se to rozjelo naplno v davu. Facky a rány pěstí pleskaly a zasahovaly různé cíle. Zde se rvaly party, které si jinak šly z cesty. K žádné z nich jsem nikdy nepatřil, znaly mě ale jako Kocoura a byli jsme s některými povrchními přáteli. Modrokotvák Jirka Hurt byl hezoun a udělaný cvalík. Dokázal šikovně vyhecovat jiné, aby se do sebe pustili, on se vždy stával jen pozorovatelem a příkladačem do ohně. Ručičky si sám nikdy nešpinil.

Opřel jsem se o železný zábradlí u vchodu do kostela, po jehož obou stranách to pleskalo. Zrovna jsem myslel na zpovědnici, do které jsme byli povinni chodit,

když mě zasáhla taková rána otevřenou dlaní ze strany na bradu, že jsem se nadzvedl a odletěl na záda jednoho ze dvou mydlíčích se před zábradlím. Oba se v tu ránu na mě vrhli společně. Setřásl jsem ze sebe následky rány, za kterou jsem nevěděl, komu poděkovat, a pěstičkami začal zpracovávat oba najednou.

„Co blbneš, Kocoure?“ ozvalo se z úst jednoho z nich. Čelem ke rvoucím se, jsem začal couvat ke Starému náměstí a odcházel domů. Proti férovým rvačkám zásadně nejsem, dokonce ve mně dokázaly vyvolávat radost z pohybu. Ale toto neorganizované, bezhlavé mávání rukama nebylo moje.

Zrovna přijížděli policajti, někteří z mládežníků začali fackovat i katolíky vycházející z kostela. Počkal jsem raději poblíž, abych případně mohl ochránit mámu. Nebylo zapotřebí, na ženy nebylo sáhnuto. Raději jsem ale skupinku žen z Rychnova nepozorovaně sledoval až domů. Měl jsem při tom podezření, že tu ránu mi zasadil Voves zvaný Bandaska z Modré kotvy.

Po půlnoční

Druhý den po půlnoční mši jsem sbalil kanady, hokejku a puk. Na malém Rychnováku se scházeli fotbalisté a hokejisté z Baníku Sokolov k nemilosrdným mačům. Bruslařská baletka Makoň mezi nimi. Mydlili jsme se dlouho do tmy, kdy puk se dal už pouze vytušit.

Tohle je můj život a ne sezení v plynové komoře, kde hudba hraje tak nahlas, že bubínky hodlají prasknout.

I jiný problém jsem na zábavách v internátu míval, méně hezké holky se mi nelíbily a před těmi hezkými jsem se styděl. A často před nimi prchal, když se mnou chtěly samotné navázat kontakt. S tím musím něco udělat! Dělat veřejně srandičky, vzbudit pozornost, být středem pozornosti, to ano! Ale holky byly pro mě zatím záhadou. Nechtěl jsem si je pustit k tělu, protože bych nevěděl, co s nimi. V tomhle jsem byl opatrný, tady stačí malá chybička a člověk by se vezl někam, kam zatím nechtěl. Možná bych po takové chybičce byl dnes úplně jinde, než jsem. Ta kolej, po které jedu, je výborná, lepší to určitě nemohlo být, a být otcem v sedmnácti jsem se také nechtěl stát!

Nejsem v ničem zbabělec, pouze v tomto odvětví lidského života. Bojím se vřelejšího kontaktu s holkami. Poznávám ale každou chvíli, že má cesta je asi správná. Je to zbabělost zdravá. Kolem mě co chvíli lamentuje některý z mých mužských vrstevníků: doprčic, včera mi praskla šprcka! Jiný: já vůl ji naboural! Další: asi jsem, já blbec, naprcal starou, a podobná konstatování. Vždy si oddychnu, čemu se mi zatím daří vyhnout, je to ohromné.

Čaje v horňáku

Vyrazil jsem poprvé do sokolovského Hornického domu na čaje ověřit si své taneční umění, získané v Liberci na internátu.

Z Rychnova jsem šel sám. Pro Rychnováky bylo nebezpečné lézt Sokolovákům

do rájónu. Byli respektováni pouze na poli sportovním. Rychnovačky byly ale vítány a Kocour byl znám. Také se vědělo, že je se mnou sranda. Mohl jsem si přisednout k jakémukoli stolu, všude jsem někoho znal. Ke svému stolu hned u vchodu mě odtáhli kluci z Baníku – byl plný püllitrů. Hned mi do zobáku někdo vrazil retko, které jsem si ale nenechal zapálit. Pokoutně a nenápadně jsem pozoroval jedním okem, co se tak tancuje a jestli si neudělám ostudu.

Spatřil jsem ve vřavě montéra Moravce ze Sylvestru, který rád tahá holky za podpupeční chloupky. Tentokrát měl své ruce jinde. Trsal perfektně rokenrol a vrhal nejen svou partnerku, nýbrž i své úsměvy do všech stran. Pojednou jako kdyby dostal obrnu, kroutil se jen neznatelně a nasadil i pohřební výraz na svůj ksicht. Důvodem byl k němu přiběhnuvší pořadatel, pan Bešťák, který mu pohrozil.

Někdo mě upozornil, že ty dvě tam nahoře na galerce jsou sestry elektrikáře Rudolfa Dietla. Ta jedna byla obzvlášť zajímavá a něco z ní vyzařovalo. Občas jsem na ni nenápadně juknul a nakonec se odhodlal vyrazit po schodech nahoru na galerii, je uzpůsobena jako U. Toto písmeno je do posledního místečka obsazené stojícími. Mužská část občas vyrážela dolů na parket jako orli na svou kořist. Ta byla často vyhlédnuta více jedinci najednou a třeba i těch sedících dole u parketu. Bylo tedy nutné schody brát po čtyřech. Stávalo se často, že někteří zbrklejší příjížděli dolů po betonových schodech svou zadní částí těla. Ti, kterým mezitím už vyhlédnutá kořist trsala s jiným – rychlejším orlem – se potom, teď už pomalu loudavě, vraceli zklamání na galerii pozorovat svou uniklou kořist bedlivým okem.

Ženská část na galerii vyčkávala, jestli pro ně vzletne některý orel zezdola, anebo jestli se jiný k nim nedošourá z protějška účka, které se podobalo i podkově nebo permanentnímu magnetu. Tyto dvojice už dolů nepospíchaly, šly zavěšené do sebe a cestou na parket muži na svých tanečních partnerkách většinou vyzvídali jejich technická data. Po tanci tanečníci své partnerky opět přiváděli nazpět, poděkovali a odlétli na svá místa.

V podkově byla nejlepší místa na obou koncích. Odtud byl pohled dolů pod sebe nasměrován přímo na orchestr. Nahoře tedy bývali zvědavci, kteří někoho hledali, nebo ti moc netroufající si tanečníci, a hlavně tací, kteří se tak trochu dost styděli. I já jsem sestru Rudolfa Dietla provedl po parketu. Hezká žena – možná mého věku –, ale se smutným kukučem, který se občas jakoby lítostně pousmál. Snažil jsem se jí nešlápnout na nohu, aby nezesmutněla ještě více. Neřekl jsem jí ani jeden ze svých našprtaných keců, jen jsem ji upozornil na můj špatný cit k rytmu. Uměl jsem si ji dost dobře představit jako hraběnku v dřívější době s její krásně vzpřímenou postavou. Byl na ni hezký pohled, nevěděl jsem si rady s jejím vytesaným smutkem v tváři. Sem se jaksí ani jedna ze sester Rudolfa Dietla nehodila, vypadaly jako učitelky nebo vychovatelky, které bdí nad tím, aby se v sále nekonaly neřesti. Úsměv jsem na ní přece jen vyloudil, když jsem německy poděkoval za tanec a popřál jí štěstí a úspěch v životě. Poprvé jsem zahlédl její zuby, i ty byly nádherné, tak jako celý její obličej.

Brzo jsem si jako zcela střízlivý začal připadat blbě. Jediné řešení bylo – přiožrahlého hrát. Tím jsem bavil sebe i druhé, jen mi vadilo, že každou chvíli mi někdo chtěl připálit mou cigaretu v puse. Už byla chudinka nalomená, tak mi ji někdo

vyškubl a nahradil novou. Vyškubnuté jsem se zmocnil, strčil si ji celou do pusy a začal ji žvýkat, i to mělo úspěch.

Pracně sehnanou minerálku jsem vylil do vaničkové sedačky dřevěné židle a lákal na kus řeči kolemjdoucí kluky, vracející se ze záchodu. Tato židle zůstala pro ně rezervována, minerálku už dolévali druzí, kterým se žert zalíbil. Netrvalo dlouho a mezi tanečníky bylo hodně s mokřými zadky.

Kluci z Baníka oznámili, že zase začínají po zimě tréninky. Bude to prý daleko tvrdší, když na podzim vypadl starší dorost zase z první ligy.

Ještě jednou jsem vyrazil na galerku; obě sestry tam stály většinou jako železná rezerva. Šel z nich malinko strach, proto měly nouzi o tanečníky. Mne musely vidět seshora při mých skopičinách, i kdyby nechtěly. Proto se asi tentokrát přece jen moje taneční partnerka neznatelně usmívala, aniž odhalila své zoubky. Začala sama na mne mluvit německou egerlandštinou. Vypptávala se na běžné věci a já si pomyslel, že obě sestry mají největší čas, aby se provdaly. Litoval jsem poprvé v životě toho, že nejsem o deset let starší. Asi je to ale dobře; určitě by mě nakazila a i ze mě by se stal zase smutník, jakým jsem býval v dětství. Dost dobře se k nim hodila skladba Třešňové květy.

Hodinu před koncem jsem se vytratil. Doma v posteli před usnutím se mi zjevily sestry Rudolfa Dietla. Nechtělo mi jít do hlavy, proč jsou ty dívky tak smutné, možná prožily po válce to samé co já, ale německé holky to přece neměly tak kruté jako my kluci. Takových holek jsem se bál, cítil se spíš dobře ve společnosti takových, které mají klaunské sklony jako moje máma.

Ve snu se mi zjevil Rudolf, házel po mně cirkusácké dýky, zapichovaly se mi do zad a já se držel svěráku na ponku, abych neupadl.



V roce 2005 jsem Rudolfa vyslídil v „telseznamu“ a divil se, že místo v Německu se nalézá na Březové u Sokolova. Po mnoha zamítnutých žádostí o vysídlení to vzdali. Ještě si mě pamatuje. Je ze šesti sourozenců a my v našich velkorodinách si museli pamatovat jména našich sourozenců, takže si pamatujeme také jména jiných lidí. Ruda se teď dozvěděl tajemství, že obě jeho sestry jsem poznal na čajích už před bezmála padesáti lety.

Kapky potu

Doma je dopis s pozvánkou na začátek tréninku po zimním spánku. Nového trenéra neznám, prohání nás řádně. Hned první sobotu máme tréninkový fotbalový zápas ve Svatavě, pojedje se tam na kolech už v dresech Baníka.

Kola máme různorodá i zapůjčena, pokud někdo z nás nebyl vlastníkem. Každou chvíli padá někomu řetěz při blbovinkách, které se během šlapání provádějí za zády trenéra. Šlape na špicí a dělá, jako když k nám nepatří.

Svataváci se už zahřívají na svém hřišti, vítají nás bojovými výkřiky a otázkou, jestli jsme ty vehikly ukradli starýmu Pospíšilovi z jeho kovošrotu. Naše skupina se

do nich pouští jinými špruchy, známe se léta, jejich útočník, Venca Němec, už nějakou dobu kope s námi za Baník. Prý nerad, protože jsme proti jeho velké postavě jen skrčci.

Trenér, jelikož neví, jaký jsem, mě staví jako pravého záložníka, aby mě otestoval.

„Hoši, víte, že musíme přitvrdit tréninkový režim, tak koukejte makat!“

Po dvou letech, co jsem byl v internátu, hraji s kluky zase poprvé. Mám radost ze hry, lítám za míčem po celém hřišti a posílám ho spoluhráčům do všech možných stran. Patřím mezi hráče dířce a ne mezi čekatele na míč před soupeřovou brankou. Svataváci jsou dobře sehraní a zle nám zatápí. Ještě že klidný a stále usměvavý Hermann Fischer stojí v naší brance. Svou hbitostí si zatím udržel nulové konto.

V poločase zažijeme bouřku. „Fenkle, ty chodíš po hřišti jako šafář na lázeňský promenádě,“ křičí trenér. „Podívejte se na sebe a pak na tady toho!“ Přitáhne si mě k sobě. „Koukněte se, jak on je zpocenej a uřícenej proti vám, leje z něj jako z konve, protože lítá po hřišti jako kulovej blesk. Na vás nevidím ani sebemenší kapičku potu, mohli byste rovnou jít do tanečních.“ Chytne Fischera. „Nebyt Hermannu můžete se jít zahrabat.“ Tak sjel celé mužstvo, neměl ale zcela pravdu. Kluci byli také upocení, ale ne tak jako já, to je pravda. Můj pot má jiný důvod: honím se sice, a to protože mě to baví, ale i kdybych se tak nehonil, potil bych se stejně. Už od malinka je mi pořád horko. Máma jednou povídala, že mám nějakou vrozenou vadu na srdci. Jelikož zatím doktoři nic nezjistili, považuji to za jeden ze žertů mé matky.

Jasně také je, nedělám výjimku mezi mistrovským mačem a uliční hrou na plácku. Pokaždé jedu na plný plyn. Stejně zůstalo – němečtí spoluhráči na mě křičí, Horste, čeští, Kocoure. Venca Makovec nadále dře jako řeznický kůň, Venca Němec, když dostane balon, tak si ho před sebou tlačí jako lokomotiva pražec a každého smete. Tonda Brandl je nadále rychlé levé křídlo a Horst Meyer umí číhat před soupeřovou brankou na výhodnou šanci. Kverka, Brda, Werner, Racek, Hladík, Pavlovský i Sokol jsou přece excelentní hráči, co se jen trenérovi nelíbí?

Další výlet na kolech je do Kynšperku. Je to pětkrát tak daleko jako do Svatavy, přesto zase šlapeme v dresech, čímž přivádíme v úžas náhodné chodce. Kopačky máme tentokrát zavěšené na řídítkách. Jsem opět na staré pozici v útoku, proti mně stojí můj bývalý spoluhráč z internátu, Lojza Hlaváček zvaný Baletka. Tento tréninkový zápas ale už připomíná řvoucí Niagaru, rveme se všichni o balon jako hladový žebřák o sousto.

O putovní hornický kahan?

Na poloviční cestě z Rychnova do Sokolova ke mně stále zřetelněji doléhal řev motocyklů. Co se to tam děje? U kapličky už je bylo vidět, nakláněli se do levé zatáčky směrem na Březovou. Na hlavách rádiovky s anténkami a přes ně na gumičkách velké brýle. Lidí jako na Prvního máje – lemují po obou stranách silnici na Sokolov. Poprvé vidím silniční motocyklový závod Sokolovem. Nacpal jsem se v parku u Lobského potoka mezi početné diváky. Chodím tudy denně z Rychnova do Sokolova. Vůbec nevím, o co jde, plakáty nečtu. Pach benzínu a oleje je pro mě už odjakživa vůní. Motocykly krásně řvou, když přijíždějí od centrální školy, a s nezmenšeným řevem pokračují do levé zatáčky, u dnešní polikliniky, aby pokračovaly směrem na Dolní Rychnov. Naskýtá se mi vzrušující podívaná: závodníci razantně rvou své stroje do zatáčky, když před ní jen krátce uberou plyn. Obzvlášť jeden se mi zdá nejdivočejší, i když má neustále frajerský úsměv v tváři. Davy na něho řvou: „Janout, Janout!“ Prý je ze Sokolova. Další Sokolovák Dolejš jezdí klidnějším stylem, ale na špici se drží také.

Jsem fascinovaný a zůstávám do konce. Stupínky vítězů jsou prý někde ve městě, všichni tvrdí, že Janout musel vyhrát. Vyhrál svou třídu, absolutním vítězem 1957 se stal Válek, který jezdil na esu také plochou dráhu. Další pořadí jsem se nedozvěděl, jelikož nejenže se nedívám na plakáty, ale ani nečtu noviny. Jedno tento zážitek ve mně ale probudil: budu šetřit na řidičák! Máma radí, abych počkal, na vojně že ho udělám zadarmo. Ohledně řidičáku mě ale čekalo dost velké překvapení.



Další, ohledně těchto milovníků motocyklového sportu a jejich fanoušků, jsem vyslídil v roce 2005 od bývalého spolužáka a syna motocyklového závodníka tehdejší doby Dolejše.

V Sokolově vznikl klub motorkářů a fandů kolem roku 1950. Automotoklub Svazarm. Jezdil se převážně motokros, ale i silniční závody. Po celé republice své jezdce doprovázeli jejich skalní fanoušci. V popředí závodníků stál Lomničák Janout zvaný Bahňák. Na tomto terénu nebyl k překonání (ve svých nejlepších letech vlétl za Sokolovem na křižovatce směr Svatava - Lomnice se svou mašinou pod nákladák, který ukončil nejen jeho závodní dráhu). Mechanika mu dělával Václav Vosický, který příležitostně také závodil. Za Janoutem se v závěsu držel Dolejš – jako jediný sedlal značku NSU; ostatní jezdili na čezetách a jawách. Další špičkoví jezdci byli Němec zvaný Pepěk námořník – mechanika mu dělal Jaroslav Kopecký, mimochodem nejlepší automechanik, kterého jsem během své řehole poznal. Následoval jezdec Papež z Březové u Sokolova a Čestmír Vozka, bratr mého kamaráda, bubeníka a hokejisty Jaroslava, o kterém byla a ještě bude řeč. Mezi těmito milovníky benzinových výparů se motal také Václav Vaníček, v tehdejší době se mu ještě neříkalo Venca Céres. Jezdil na harleyi po tátovi. Jelikož dělal na dolech zámečnicka a poté řidiče, začal jezdit se zapůjčenou čízou od dolů také závody. Přičlenil se tak, již před svou vojenskou službou, k sokolovské elitě závodníků. V roce, kdy se sokolovského motokrosu zúčastnil československý motocyklový

šampion Čížek, dělal Václav Vaníček traťového inspektora a předjezdce. Pak se jako jezdec zúčastnil i závodu ve Strakonících. Se svým harleyem dělal soukromě na silnici psí kusy, až se na křižovatce, kde našel svůj konec Janout, omotal kolem zábradlí. Byl mu odňat na tři roky řidičský průkaz. Ředitelství dolů a klub se za něj zasadily a Venca měl svůj řidičák za tři měsíce zase v kapse. Rodina Vaníčků se v mé knize prodere do popředí až uprostřed, ale o to vehementněji. Jezdci, kteří mechanika neměli, šroubovali na svých mašinách s láskou osobně. Dolejš se později závodní činnosti vzdal, když nastoupila generace závodníků majících vlastní servis a početný doprovod. Tito novodobí gladiátoři se mohli soustředit už jen na ježdění a nemuseli se starat o ostatní kolem. Tím měli psychický náskok už před mávnutím praporku. Přesto nadále byly kolem krku Sokolováků věšeny zlaté, stříbrné nebo vavříňové věnce. Hlavně na domácím motokrosu na Šenvertu.



V roce 2005 jsme se v Sokolově také srazili s Jardou Vozkou, ročníkem 1938. Poprvé jsem na něho tedy narazil, v jeho převlečení a namaskování na Hitlera, na škole v přírodě v roce 1953. Svou scénkou mě hypnotizoval tak, že jsem chtěl ke sportu přibrat do svého repertoáru i divadlo. Trvalo to ale ještě několik let, kdy jsem byl čirou náhodou vtažen do této řehole.

Jarda má klidné vystupování, jež kontrastuje s mým bouřlivým, které by se mohlo přirovnat tak trochu ke stylu Bolka Polívky.

V době Jaroslavova Hitlera jezdil jeho bráška Čestmír motokros a pracoval u pana Marouška jako automechanik v dílně Černý mlýn u řeky Ohře. Pan Maroušek, v té a pozdější době i učitel autoškoly, který jako instruktor zkoušel své žáky i tím, že mu jako náhodou vypadla čepice při jízdě na mostě. Kdo zastavil, dostal pohlevek za nedodržování dopravních předpisů. Byl u něho zaměstnán také Jaroslav Kopecký, který od pana Marouška dostal takovou školu, že se z něho stal podle mě nejlepší automechanik na světě. Víím, co říkám, o mnoho let později předával totiž své zkušenosti Jarde Kopecký zase mně. Jardové už tací asi jsou.

Ale zpět k Jardovi Vozkovi. Dozvěděl jsem se od něho, že také chodil bruslit na bagráky mezi nás Vídeňáky (popsané v knize Transfuze). Já ho v té době ještě nevnímám. Později absolvoval elektrotechnickou průmyslovou školu a začal pracovat na Dole Sylvestr, jako já, kam dostal v roce 1957 umístěnkou. Pracoval na elektrických lokomotivách, ty střídaly parní mašinky. Naše cesty se křižovaly tedy dále. Před válkou hrál hokej za dorost Baníku Sokolov, kde zaučoval rychlého bruslaře Zdeňka Makoně. Z toho je vidět, že každý druhý Sokolovák je výborným sportovcem a každý první pivním skautem. V tehdejší době se hokej hrál na zamrzlém rybníku v parku, naproti sokolovskému zámečku. První rok na vojně hrál za Rudou hvězdu Plzeň, druhý rok už za Škodovku. Po válce pokračoval s hraním za sokolovský Baník do svých sedmadvaceti let. To už dělal parťáka na trolejích na nově vzniklém Velkodole Přátelství. Už jako kluk tloukl do hrců a všeho, co dělalo kravál, než zasedl za bubny. Jelikož se v roce 1960 oženil s německou dívkou a nechtěl, aby přišla o sluch, byl u založení Dixiklubu v tom samém roce společně se saxofonistou, klarinetistou a harmonikářem Herbertem

Weissem, mým prvním sokolovským kamarádem po přistěhování se do Sokolova. Netrvalo dlouho a kapelu zvětšili na orchestr Triumph. Jezdili po džezových festivalech po republice a hráli nám mladým na tanečních čajích v HDKT k tanci. Naše cesty se opět křížily. Jaroslav Vozka je dalším Sokolovákem odjinud, s rodiči přišel z Havlíčkova Brodu v roce 1946.

V roce 1967 vysídlili rodiče jeho ženy do NSR. Nevěděl jsem o tom, že mu to umožňovalo jezdit ven. Při našich dalších křížení se na srazech lidí ze Sokolovska, žijících za železnou oponou, jsem ho při našem setkání považoval za nasazeného kontrarozvědkou. Fotografoval a vyptával se lidí, což mi bylo podezřelé. Takoví lidé se dostávali za hranice kdykoliv. On mi promine mé podezření, ale tehdejší doba byla taková, že bratr nemohl věřit ani bratrovi. Kdo mohl vědět, že jezdí na pozvání rodičů své ženy. Ty jeho výzvědné tahy ale měly jiný, osobní, účel. Chtěl po návratu domů do republiky otevřít kamarádům a spolupracovníkům oči, jak funguje kapitalismus a jak velká propast mezi ním a socialismem vězí. Vystavoval se tím velikému nebezpečí. O jeho čistém charakteru mluví i to, že se svou první německou manželkou jsou spolu dodnes. Také už si ho přichází ke mně s úsměvem vyzvednout, i s ní se známe z o něco mladších let.



Máma, když tenkrát před půl stoletím viděla, jak mě ty motocyklové výpary omámily, navrhla, abych se přece jen ještě pokusil udělat řidičák před vojnu. Hned jsem vyrazil do autoškoly Svazarmu pro formuláře a také pro potvrzení od lékaře, že jsem k tomu uzpůsobilý.

Lékař zamlaskal, z jednoho šuplíku vytáhl se záhadným pohledem záhadnou knihu, kterou uprostřed rozevřel. Když jsem mezi barevnými puntíky nemohl nic vyčíst, začal listovat dopředu, kde barvy nabývaly na sytosti, ale ať jsem se namáhal sebevíc, ježek pro mě zůstal v kleci. Jen na první a druhé stránce jsem byl konečně úspěšný.

„Mladý pane, tak z toho nic nebude,“ slova lékaře mi zasadila největší ránu, jakou jsem kdy v životě obdržel. Beze slova ještě pokrčil rameny, aby svému oznámení dodal poslední punc. Odcházel jsem doslova jako zmoklý kocour. Cestou domů jsem neregistroval lidi ani nic jiného, protijdoucí si museli myslet, že jdu z vlastního pohřbu. Mámě jsem o tom řekl až za dva dny. To jsme oba ještě nevěděli, že barvoslepost jsem zdědil po ní.

„Nic si z toho nedělej, neházej flintu do žita, zajdi to zkusit u pana doktora Nováka...“ Trochu mě ten její nápad vzpružil, ale doktor Novák na mě vytáhne tu samou knihu a výsledek bude stejný. Třeba má přece jen nějakou jinou a pro mě lepší barvičovou knihu, namlouval jsem sám sobě.

Pan doktor Novák se na mě podíval, popotáhl dvakrát svým charakterickým způsobem a vyjel na mě: „Řidičský průkaz, Haslbauer... ty si přece syn Uhlů, ne?“ Přikývl jsem rychle a cítil, že přece jen budu mít malou naději. Doktor zase několikrát popotáhl a jako by něco hledal. Určitě tu blbou knihu, napadlo mě a má naděje se scvrkávala. Sledoval jsem jeho pohled a ruce, za chvíli si doktor vzpomene, v kterém šuplíku ty puntíky má schovaný, a je se mnou konec. K mému překvapení hrábl

lékař do krabičky s tužkami různých barev, jen aby nevytáhl žádnou tmavou, tmavé odstíny jsou mými nepřáteli...

V jeho prstech uvízla sytě žlutá tužka a mně spadl kámen ze srdce. Snažil jsem se zakrýt radost, do očí mi dokonce vytryskly šťastné slzy, po zádech mi přebíhalo nádherné mrazení – zřejmě to byla má největší extáze.

Žlutásek se mi objevil před nosem a já vykřikl nedočkavě: „Žlutá!“ a jen jsem doufal, aby mi před očima nezačal mávat i jinými tužkami. Ne, hodil žluté pisadlo nazpět na své místo a dal mi razítko s podpisem na list papíru pro autoškolu. Teď jsem naopak cestou domů oslovoval i staré babičky, buď si myslely, že mi přeskočilo, anebo že jsem nebarvoslepý, nýbrž slepý zcela.

Bratr prvoligového boxera a Cholera

Naproti nám v Husovce se přistěhovali bratři prvoligového boxera Tondy Grubera. Asi třicetiletý Pepík se ženou a mladším osmnáctiletým bratrem Honzou.

Pepík měl pověst siláka, který to na šachtě často dokazoval tím, že nepohodlné spolupracovníky o svačině chňapl jednou rukou za opasek kalhot a vynášel je před sebou ve vzduchu do uhelného prachu. Honza naproti tomu byl stydlivka a hubenňour. Naše máma měla radost, že se rozšířil okruh lidí, se kterými může mluvit německy.

Jednoho večera na mě volala, že je venku Pepík a něco mi chce. Byla už tma a Pepík se domníval, že se u nich schoval zloděj, jestli bych mu nepomohl ho najít. Na to, kde je jeho bratr Honza, jsem se nechtěl ptát.

Bez svítilen jsme prošmejdlili vše kolem domu a celou velkou zahradu. Já měl ruce v pěst. Pepík v jedné držel poleno a neustále se česky s německým akcentem ptal:

„Je taty nekto?“ Tak pitomej snad žádnéj zloděj není, aby se přiznal. Pojednou bylo slyšet chrochtání, vycházelo od složeného dřeva na topení. Mezi poleny byl zaklíněn muž, který zřejmě i se svou opicí tvrdě usnul. Vyprostili jsme ho, páchl jako prasklý sud s pivem. Při světle z okna jsem poznal Cholera, který šel z hospody U Krátkého špatným směrem, a už také bylo slyšet jeho: „Cholera a mor na vás, soudruzi!“

Odvedli jsme ho pod lucernu, směrem na druhý konec Husovky. Popošel vrávoravým krokem jen k plotu, přehnul se přes něj a hodlal pokračovat ve spánku. Dařilo se mu ale jen zracet na sousedovy slepice, které to považovaly za krmení. Chňapl jsem ho za ruku a odváděl k jeho bydlišti. Obývali s jednorukým přítelem Frantou, který je kapitánem v záloze, jednu místnost. Z toho mála peněz, co dostávali, se denně ožírali. Když peníze došly, dopíjeli nedopitky v hospodě a somrovali. Aby nezemřeli hladu, živili se volně pobíhajícími pejsky.

Franta přišel na vojně o velkou část ruky. S Cholera byli nerozlučná dvojice. Oné noci to bylo poprvé, co nebyli spolu.

Plný stůl chmelu, dvě jeptišky a Jindra Kaiser

Bylo pošmourné zimní počasí, kluci z Baníku mě přesvědčili, že při něm je nejlepší jít na čaje (dnes diskó).

Ten samý stůl plný chmelu a okolo ti samí, rozjaření chmelaři, vychutnavači toho krásného života, co nám darovaly maminky.

Montér Moravec opět řádl jako splašený mustang. Pořadatelé se ho marně snažili nacytat in flagranti. Vrazil do mě na parketu a upozornil na sestry elektrikáře Rudolfa.

„Támdle pořád stojí a pokaždý na stejném místě. Tentokrát jsem pro tu menší šel několikrát, a i ta byla velická jako já, dokonce se mi podařilo ji pracně rozesmát. Má hezký obličej a tělo. Mluví česky s malým německým akcentem. Proto na mě asi zase mluví německy. Je opravdu přehnaně vážná, i když hezky vážná. Že dělám s jejím bráškou, jsem ani tentokrát neprozradil. Neprozradil jsem ani to, že jsem o ní měl polosen.

Končil třetí kousek, viděl jsem z parketu odcházet Jindru Kaisera. Vedl nazpět ke stolu svou taneční partnerku s přiblblým úsměvem, jaký dokázal vykouzlit pouze on. Holka byla ráda, že se ho zbavila, ale já ho chňapl.

„Hele, Jindro, tys přece hrával za Svatavu fotbal (vymyšlené), pojď si na chvíli sednout tamhle k našemu stolu fotbalistů z Baníku, pokecáme si.“ Šel se mnou a rád, měl rád, když ho společnost chtěla, protože on ji též miloval. Jindra je štamgastem na čajích, má přeházená kolečka v hlavě a koktá. Všichni jsou na něj hodní a trpí ho vždy na čas u svých stolů, protože se Jindra dá použít na různé legrácky. Je důvěřivý, každému věří a vše pro každého rád udělá.

Kluci u stolu Jindru radostně přivítali, což se mu ohromně líbilo.

„Hele, Jindro,“ šel jsem na něj otcovsky, „že jsi dobrej fotbalista, to tady všichni víme. Já si ale myslím, že jsi i dobrej zpěvák. Ty přece znáš plno krásných písniček a umíš určitě i líp zazpívat ty, který tady s orchestrem zpívá jejich zpěvák...“

„No vidíš, všichni by tady v tom velkém sále měli radost, kdybys s orchestrem zazpíval ty, že jo, kluci?“ Náš stůl i okolní stoly, které neustále sledovaly, co se u nás děje, začaly nahlas hučet: „Jindro, zpívat, zpívat...“ a Jindra začal už koktavě u našeho stolu.

Několik z nás ho vedlo zpívajícího přes parket směrem k orchestru. I těmi byl Jindra přivítán o jejich přestávce, kdy měli kníry z pивní pěny.

Vše se domluvilo. Dirigent po přestávce ohlásil Jindru jako zpěváka samouka. Skladba již byla ve své čtvrtině, když se Jindrovi teprve povedlo pracně zazpívat první slovo. Zůstal nadále hodně taktů pozadu. Skladba skončila, ale Jindra byl teprve s textem v první třetině. Zpíval dál bez doprovodu hudebních nástrojů, ale za doprovodu tleskajících a dupajících na parketu, kteří čekali na druhý kousek k tanci.

Jindra dozpíval, hluboce se předklonil, a kdyby ho kapelník nechtyl, spadl by z pódia. Takový aplaus tady neměli ani profesionální pěvci z Prahy při POLITICKÉ PÍSNÍ. Jindra byl spokojený, tak málo mu stačilo ke štěstí. Z pódia se nechtěl hnout, když slyšel burácení sálu: „Jindra, Jindra, Jindra...“

Odvedli jsme ho nazpět na naše místo a společně s ním všichni vypili pivo na ex.

I Rudolfovy sestry se decentně usmívaly. Jindra zalapal po dechu po dopití a v tu ránu měl v puse cigaretu i plamínek pod nosem.

Z vedlejších stolů chodili gratulanti, ale žádný si na přistrčenou židli z bezpečnostních důvodů nesedl. Hudba hrála vypalovák za vypalovákem. Když jsem odcházel k záchodu, někdo zařval: „Hlídejte Kocoura, ať nezdrhne jako posledně!“

Stejně jsem se vypařil, tato vlastnost mi zůstala, v nejlepším se má přestat, říkává můj děda Alois.

Pozdější osudy

Kluci ze sklářenské party nevěděli, tak jak to nevíme nikdo, že je nečeká za několik let nic dobrého.

Bronson Hauser netušil, že po vojně, ve svých dvaadvaceti, se zabije na motorce se svým kamarádem Voglem na zpáteční cestě od holek z Habartova.

Pišta Ďuriš nevěděl, že v devětadvaceti při nehodě v práci, kdy mu někdo zapnul vysoké napětí, když opravoval transformátor vysokého napětí, tu zanechá ženu a dvě děti. Má hrob na hřbitově v Sokolově kousek za mou mámou. Když tento hrob navštěvuji po rozloučení se s mámou, usuzuji teprve po těch mnoha letech, podle fotky v mramoru, že Pišta byl vzhledově takový ještě štramáčtější Bartoška.

Ivana Kucharika by ani ve snu nenapadlo, že ještě v mladém věku mu bude amputována noha, později druhá a kvůli zákeřné cukrovce zemře ve věku čtyřiceti dvou let. To ještě musel zažít, jak jeho staršímu bratrovi posunvý pás nohu. Bratr zůstal na zbývající noze stát a řval na spolupracovníky:

„Kurva, do prdele, podejte mi někdo tu zkurvenou nohu!“

Pepík Pavlovský by nevěřil, že před šedesátkou umře částečně vlastní vinou. Nehodlal brát léky na vysoký tlak, po deseti letech jej to škabilo.

Jeho mladší bráška, Tonda, náš pozdější kamarád, když vyrostl, nevydržel po ukončení sportovní dráhy - výborné levé křídlo - životní a manželský stres. Skončil v Dobřanech - bez návratu!

Jejich nejmladší bráška Bohouš, také výborný fotbalista a můj příležitostný mladší kamarád, se naopak těší z práce domů ke své ženě Věře, která mu s láskou vyvařuje, což mu moc vyhovuje.

Bohoušova starší sestra, Manka, je provdaná v Kynšperku n. Ohří.

Jejich nejstarší bratr, Karel, vzal roha z republiky v roce 1968. Sestře Ivana Kucharika, Evě, se v dnešní době říká INDIÁNSKÁ BABIČKA. Její hlava vykukuje na přelomu dvacátého století z okénka vrátnice sokolovské nemocnice. To jsou osudy lidí, se kterými jsem jeden čas žil ve smečce. Z tehdejší smečky zůstal pouze Jack a Jim.

Češi a Němci svorně za Baník Sokolov

Je rok 1957, doma mluvíme německy a taktéž se staršími Němci na ulici. Nenávisť vůči Němcům ze strany československé dělnické třídy, mládeže a dětí již vypr-

chala kolem roku 1952. Já ji aspoň nepociťoval, možná to u mě zapříčinila předzívka Kocour, kterou valná část lidí z mého okruhu považovala za mé vlastní jméno. I mí dobří kamarádi se to mylně domnívali, a někteří dokonce dodnes.

Nevím, jak se v té době na nás Němce dívali komunisté FUČÍKOVCI.

Za Baník Sokolov jsme v té době kopali svorně Čechoslováci a Němci. Meyer Horst, Fenkl Arnošt, Kverka Erhard, Brandl Tonda, Fischer Hermann, Haslbauer Horst, Brda Kurt a Richard Werner. Byli promícháni Hladíkem Frantou, Makovcem Vencou, Němcem Vaškem, Sokolem a Rackem Rudou. Dále se tam drali mladší: Kája Krauz, Wolfi Severa, Míra Buják, Tonda Pavlovský, Landa... Nebyla mezi námi rivalita, slézali jsme se často po zápasech v restauraci v Ohři (hotel) i na čajích v HDKT.

Josef Laufer a pan doktor Novák

V Dolním Rychnově, ve vile, kde bydlíval zpěvák a všeumělec Josef Laufer s rodiči, bydlel náš rychnovský - oblíbený - lékař, pan Novák. Byl lidový, často dosažitelný hluboko do noci v hospůdce U Kapra. Pacienti tam za ním chodili jako do ordinace. Hrával v hospodě karty se spoluobčany a případnými pacienty. Již tenkrát měl chronickou sokolovskou nemoc, všichni jsme již v mladém věku pokašlávali. Komíny Sokolovska nám od dětství hlodaly průdušky.

Naše máma pana doktora dobře imitovala, věděl o tom a sliboval jí za to protekčně velikou injekční stříkačku, pokud se opovází ho navštívit v ordinaci a ne v hospodě. Pan doktor byl vždy někým doprovázen z hostince až k vile, kde byl předán své ženě a dcerám Marcele a Dáše. Byl otužilce, stejně jako jeho sokolovský kolega Těhník, s kterým zašel rád na žejdlík.

Jednou se uprostřed noci vraceli ruku v ruce sokolovským parkem, kde již klidně spal kolotoč i s obsluhou. Příslušného kolotočáře vytáhli z maringotky, poprosili ho tvrdě o jízdu na řetízkovém. Dobře mu zaplatili, takže muž je usadil, zajistil a pustil je k nebi. Byl nějak znavený, šel si lehnout do své maringotky, kde opět tvrdě usnul. Ti dva po počáteční radosti začali po hodině pociťovat nevolnost. Žádné řvaní však toho muže neprobudilo. Točili se dlouho, ti dva doktoři. Svorně zvraceli a svorně křičeli o pomoc.

Až když jeden kolemjdoucí alkoholik koníčkář se podíval na své náramkové hodinky a usoudil, že ráno ve tři hodiny by kolotoče měly být v klidu, zatřásl příslušným člověkem, který po zastavení kolotoče musel před lékařskou elitou prchat.

Lojza Hlaváček a jeho starší bratr Pepík

Dřel jsem další akordy a texty, už jsem se dokonce odvažoval zpívat veřejně před posluchači buď na Rychnováku mezi polonahými, anebo na schodech hornáku. Jen ale písničky, které měly komické texty. Dalo se při nich zamaskovat nedostatečné ovládnutí kytary.

Na čajích mě to začalo bavit, ale ne tolik jako vyřázet s klukama na čundr, zpívat

legrační písničky u táborového ohně, popichovat se a nakonec usnout pod širákem. Kouř ohně byl daleko příjemnější než nikotinový v uzavřeném prostoru. Tanečky a srandičky byly v pořádku, ale lepší by to bylo pod širým nebem.

V parném létě jsem byl v Kynšperku n. Ohří u svého bývalého spoluinternátníka Lojzy Hlaváčka. Poznal jsem jeho staršího brášku Pepíka. Ten kluk mě fascinoval svým pomalým, vážným vyprávěním vtípů a jejich vymyšlením. V klidu reagoval i na věci, které by mě rozházely k zuřivosti.

Já uměl být dlouho klidný, ale když to překročilo určitou mez, vyjel jsem jak žárlivý Ital. Uměl jsem nahnat strach už pouhým pohledem. Lev se ve mně vždy probudil. Hádání jsem se ale vyhýbal, to už jsem raději použil pěstičky, aby daly pravdě za pravdu. Pepíkův styl byl jemnější, ale účinnější. Tak to se musím naučit a přivlastnit, jako kdyby to ke mně patřilo odjakživa. Tím se dá odpůrce zesměšnit více než pěstí.

Když jsme se konečně dost vykecali, tak mě Lojza doprovodil na nádraží. Cestou mě zatáhl k jezu do Ohře, kde se mi schoval ve vzduchové bublině pod padající vodou. Tímto způsobem jsme si hráli na schovávačku, než jsme pokračovali k nádraží. Další vlak měl jet až za tři hodiny, tak jsem se podél kolejí vydal k domovu pěšky.



Josefu Hlaváčkovi jsem telefonoval v roce 2005, jeho bráška Lojza zrušil pevnou linku telefonu a také jeho číslo mobilu se se mnou nechtělo kamarádit. Samozřejmě že mi Pepík musel dát jiné číslo, lidi v dnešní době mění mobilní telefony častěji než ponožky. Byl jsem rád, že slyším Pepíkův hlas. Také jemu jsem prozradil, že mi byl vzorem jako vypravěč moderní éry.

Proč chodím hrbatě

Máma mi často říkala, abych se narovnal, že chodím hrbatě. Ten zvyk mi zůstal z boxu, při kterém se nahrbením borec zabalí, aby rány soupeře měly menší cíl.

Zůstalo to u mě jako frajeřina; ať každý hned na první pohled pozná, s kým má tu čest. K tomu patřila frajerská chůze, odkoukaná v intru od Pražáků a Jirky Smutného. Havla už jsem měl jako koňskou hřívu. Aspoň mi nemrzly uši a krk při lyžování na Březové. Tam jsem jezdil s klukama z Husovky, byli vždy po ruce a uměli to. Na zpáteční cestě lesem v přítmí, kdy již sníh měl namrzlý povrch, strach a špatný um tohoto krásného sportu neměly co dělat. Je to zdravá droga fičet s větrem o závod po úzké lesní cestičce mezi smrčky. Nemohl jsem se toho dost nabažít a litoval, že už zase přichází jaro. Zaměstnávalo mé tělo více než zima. Skoro každodenní kopaná, čundry s kytarou a sombrery na hlavách. Často jsme i po práci s klukama z elektrodílny vyráželi na Slavkov, na Komáří jezírko. Dlouholetý kamarád Günter Iser a Rychnováci Áda Štaidl, Tonda Krämmer, Kverka a Brda. Vraceli jsme se někdy po půlnoci – očmouzení, chraplaví a ráno se šlo na šestou do práce. Tam jsme si drbali svědivá místa od vpichu komárů. Pepík Vlasák se nás ptal, jestli nemáme svrab.

S Pepíkem jsme se museli nastěhovat do dílny k mistru Dietrichovi, v našem kumbále jsme zabudovali destilační přístroj, protože autobaterie spolykaly nějaké množství destilované vody.

S panem Dietrichem jsme k sobě našli cestu, uvědomil si, že nesnáším nadřazenost, ale preferuji kamarádský způsob spolupráce.

Jednovaječná německá dvojčata Grussů z Citic se v elektrodílně těšila, že jejich celá rodina obdržela povolení k vysídlení na Západ. Rudolf Dietl jim srdečně gratuloval, i on na to čekal. Jeho sestry se tedy s určitostí provdají za kopečkami.

Poznal jsem osobně obě soustružnice, které montér Moravec nenechával v klidu. Také jsme hráli fotbal – elektrikáři proti zámečnickům, na sklárenské Jiskře. Přesto že přšelo a byly louže, přišlo hodně fanoušků ze Sylvestru. Našel jsem si zábavu - s míčem jsem naschvál chodil do velké louže na hřišti a lákal tam soupeře. Pod trenýrkami nám to stříkalo až do rozkroku a vypadali jsme jako čuňata. Soustružnice nepřistoupily na návrh, aby nás v šatně osprchovaly. Výsledek zápasu byl košíkářský. 20 : 20, i brankáři si stříleli góly.

Harryk nemusí být pes

Emě, narozené 5. 5. 1916, se 14. 5. 1939 doma bleskově narodil ve vlastní posteli v Bohosudech chlapeček Harryk (Harald). Já si v té době dával ještě přes dva měsíce v mé mamince dvacet.

Emě šlo vše hladce, měla zkušenost. V roce 1935 porodila Romana, 1937 Pepíka a 1938 Ferdu. Harryk je jako čtvrtý do počtu ke kartám, k čtyřhře stolního tenisu anebo jako čtvrtý nosič těžkých břemen. Teď měl jen ukrutný hlad, proto řval jako polní maršálek. K ukojení měl k dispozici dvě plné mamičiny bandasky, které si ještě nárokovaly v roce 1940 sestra Christa, 1943 sestřička Eva a 1945 ségra Dagmar. Ještě mnohem později a v jiné zemi ještě přibyl nevlastní, takzvaný půlbratr Theodor.

Teď ale nastala tma, větší jak v mámině bříšku, a Harryk, i když zrovna nakojen, se začal nudit...

Ta nuda neměla dlouhého trvání, u jeho dřevěné dětské postýlky, z druhé ruky, se objevilo deset sudiček. Každý normální člověk měl nejvýše tři, ale Harry také není a nikdy nebude normální.

Když ho sudičky spatřily, šeredně se o jeho přízeň porvaly. Jedna hodlala dokonce před novorozencem dělat v oné době zakázaný striptýz.

„Přeji ti, po celý tvůj dlouhý život, větry jako tajfun!“ Poté mu hezky po pořádku i ostatní přály své: hezký vzhled, úspěch u žen i mužů, prořízlou pusou, rychlomluvu, smysl pro humor, dobrotu k lidem různého věku, absolutní hudební sluch, nadání hrát na mnoho hudebních nástrojů, cit pro rytmus, chuť na jídlo a pití, zejména na uzeniny a pivo, kamarádskou povahu, neskrblíctví, lásku k bližnímu, schopnost vymyslet si a improvizovat, schopnost přinutit k jásání i mrtvého a jinak zarmoucené, komediantství, schopnost rozesmát dlouhý pohřební průvod za deštivého dne.

Od žádné sudičky nebylo slyšet, že bude vždy dostatečně vyspalý, že v kapse bude mít dostatek mincí a že dospěje v muže v blízkosti své maminky.

Sudičky se nechtěly od Harryho hnout, až vycházející slunce je rozprášilo.

Maminka v nedohlednu a rychlokurs pro rychloomítkáře

V roce 1946 se Ema připojila k jiným osmdesáti sudetským Němcům, kteří s koňskými povozy vyrazili směrem na Dráždany. Neměla s sebou pouze svého českého muže Josefa, který si u sebe též ponechal Romana, Pepíka a Harryka.

Harryk chtěl nesčetněkrát utéci za mámou. Otec Josef jen vždy dal vědět Bezpečnosti, že kluk opět zmizel. Ti ho našli, řekli mu, že šel opačným směrem, pláclí ho ve srandě po zadku a odvedli domů k tátovi. Harryk viděl, že je to beznadějně, těšil se do školy, aby se naučil číst a psát. Chtěl si dopisy od mámy přečíst sám a také mamince napsat. Zatím jen dokázal koukat hodiny na fotografie, které od mámy přišly.

V sedmi letech šel konečně do školy a byl zklamán, že první den po příchodu ze školy ještě nedokázal nic přečíst ani napsat.

Jako nejmladší chodil tátovi se džbánem pro pivo, cestou domů oblizoval džbán a zjišťoval, že ta hořkost je vlastně chutná. Když v hospodě ještě zaslechl, že je to tekutý chleba, přemýšlel, jestli by se pivem tedy nemohl občas najíst. Doma moc jídla nebývá, táta lidem opravuje pastičky na myši a ženám jejich srdce. Z toho peníze neplnou.

Harryk, Roman a Pepík zapomněli brzy němčinu, kterou mluvili s mámou. Teď v jejich domácnosti vládla česká babička, protože český táta byl někdy i několik dnů mimo domov. Zřejmě chytal do opravených pastiček dámská srdíčka.

Když se Harryk po čase naučil číst a psát, zjistil, že tímto způsobem se s mámou stejně nedorozumí a nadále si prohlížel fotografie z NSR. On, i jeho bratři, se stali dětmi ulice. Dostávali školu od těch starších. Harry se naučil hrát na foukací harmoniku pikolku, která se celá vešla do pusy. Zjistil, že si lehce pamatuje kteroukoliv melodii a že se dokáže přidat jakýmkoliv hlasem ke zpěvu kohokoliv.

Ve čtrnácti začal jezdit na čundry, naučil se rychle slušně hrát na kytaru, o něco později i na tahací harmoniku. V šestnácti založil tříčlennou skupinu, kytara, saxofon a harmonika. Jezdili po okolních vesnicích, kde vylepovali plakáty tohoto znění: My tři hrajeme a zpíváme pro vás všechny, kdekoliv. Dostávali se do hospod a na oslavy, kde vyhrávali k tanci. Trojhlasně zpívali taneční písně, které byly v oblíbenosti. Harry objevil, že umí dokonce vyluzovat melodie na svých kejhákách, jak říkal svým zubům, i na nafouklých tvářích svými prsty. Přece jen se blýskalo na lepší časy, nějaké peníze byly, a tím pádem také možnost se aspoň občas nacpat klobáskami a tlačenkou a zapít to dobrým pivem, což mu vše předurčily sudičky.

V sedmnácti absolvoval výuční rychlokurs pro rychloomítkáře. Po mámě se mu přestávalo stýskat. Teď vychutnával, že na něj letí holky. Svým vypravěčským umem dokázal nadchnout nejen kdejakou holku, ale i přeplněnou hospodu. Vojna se blížila nejen jemu, nýbrž i mně. Ani jeden z nás netušil, že jedeme každý jinou cestou, které ale vedou ke stejné křižovatce. Natož abychom věděli o své existenci.

Rodokapsy, mozoly na rukou a má nemuzikálnost

Rodokapsů jsem se nemohl dost nabažit, často jsem v nich ležel do tří hodin do rána. I jiné dobrodružné knihy jsem hltal. Bylo to hlavně v době, kdy nepřálo poča-

sí, a později, i když počasí přálo. Máma mě často vyháněla mezi lidi, já tajně oknem vlezl nazpět ke svým románům.

Na prstech levé ruky byly už nádherné mozoly od mačkání akordů, kytaru ale naladit byl pro mne problém, nebylo mi to dáno do vínku. Ani ladička mi nedokázala moc pomoci. Musel jsem mít naprosté ticho při ladění. Když jsme byli v lesích, přeřvával jsem kytaru. Závídel jsem klukům, kteří tedy neměli takový hlas jako já, ale dokázali nechat mluvit kytaru samotnou. I rytmus mi dělal těžkosti, neměl jsem tyto věci vrozené. Dřel jsem na sladkém dřevě jako nádeník. Štěstím bylo, že mí posluchači na tom byli zřejmě stejně. Už jsem znal dost vtipných písniček i akordů, můj hlas musel ale maskovat nedokonalý doprovod.

Když se někdo přidal druhým hlasem, zmátlo mě to a dostával jsem se do jiné tóniny. Daleko dozadu nebyl v našem rodu nikdo hudebníkem, pouze srandisti, ale kytara mě učarovala. Teď si vzpomínám, děda Alois vlastně hraje na foukací harmoniku a flétnu, ale jeho hudební geny mě zřejmě přeskočily. Někteří kamarádi zpívali lehce písničky z čajů, sice hovězím hlasem, ale čistě bez falešného tónu. Já to musel o samotě dlouho dřít, abych si neudělal ostudu. Kdekdo mě chválil, jaký mám pěkný a perfektní hlas, ale co s ním, když zakopává o rytmus. Dělal mi ale potěšení, cestou do práce i z práce, zpívat si o sto šest a učit se nové texty, napsané na papírku. Až později jsem zjistil, že to řvaní cestou do práce mělo i jinou dobrou stránku, prokrvuje se lépe mozek a člověk má mladší myšlenky. Stejně ale často lituji, že nemám v těle černošský rytmus, jo, to montér Moravec ho tedy má.

MDŽ a různé následky

V našem hornickém městě se funkcionáři a kapitáni podniků po všech stránkách starali o své ženy, zaměstnankyně, hlavně o ty sličné. Jednou za rok byla legálně dána možnost poděkovat ženám při příležitosti MDŽ za jejich obětavou práci všemi dovolenými i nedovolenými způsoby. Těchto rejů se z mužů zúčastňovali (směli) vedoucí pracovníci, bez vlastních manželek, a ženami osobně pozvaní muži, kteří si jejich přízeň zasloužili. Proto se do jedné takové veselice dostal i v té době vážený lékař. Muzika hrála břinkala, tekutiny měnily stanoviště z láhví do skleniček a z těchto pak zvlažovaly rozhajcovaná hrdla rozjařených přítomných. Dvojice se ztrácely a opět přicházely, aby se z nich utvořily jiné dvojice, které také mizely a opět se vracely v pozměněném stavu. Někdy se tento stav během devíti měsíců změnil v nového občánka, který byl vzhledem od tatínka papírového dosti vzdálen.

Těž na onoho lékaře začal alkohol působit dráždivě, hlavně na střed jeho těla. Tento stav mužů je velice výhodný pro ženy méně půvabné. V té chvíli muž totiž nehledá obličej ženy, nýbrž její nálevku, která je jinak častěji výlevkou. Lékař udělal nabídku jistě soudružce učitelce, která se s medicínmanem ztratila na vzduch. Lékař byl velice nedočkavý, zřejmě znal své tělo, které v určitém věku potřebuje rychlé jednání, jinak ti udělá před dámou ostudu. Mrštil tedy soudružkou na něco vyvýšeného, přikryl ji svým tělem a dal povel své vývtce. Byla to blesková akce, při které soudružka si na své určitě nepřišla, ale s lékařem to zavibrovalo zle, tak

zle, že mu z úst vypadly jeho třetí zoubky. Když se snažil horlivě v té tmě hledat svá kousadla, zjistil, že se hrabe na hnojšti. V tu chvíli jeho čichový orgán převzal opět funkci, povel z mozku žaludek špatně pochopil, lékař pozvracel soudružku a šišlavým hlasem zaklel:

„Seru na zuby posraný!“

Bouračka

Josef Pavlovský a Ivan Kucharik dosáhli jako první z nás na osmnáctku. Okamžitě si udělali řidičák na motorku. Ojeté motorky již koupili před obdržením dokumentu. Zatím se trénovalo v terénu ilegálně, než nastal očekávaný den. Celá parta se těšila na první legální výjezd. Při dalším výjezdu měli vzadu zase sedět jiní z nás. Já měl většinou v sobotu a neděli fotbalové zápasy, tudíž se s mou osobou ani nepočítalo.

V neděli pozdě odpoledne k nám přiběhl domů udýchaně Vilda Winter. Kluci se prý šeredně vybourali, žijou, jsou ale celí zasádrování a mají ruce i nohy přivázané ke stropu a na nich zaváží.

První návštěvní den jsme vyrazili s Vildou do nemocnice. Hauser a Pišta Ďuriš měli obvázané i obličej. Byli na jednom pokoji a už hýřili vtípem, šťastní, že to dopadlo aspoň jen tak.

Ivanovi vadilo, že si nemůže zapálit. Začaly by ti hořet obvazy, řekl mu Josef, s nohou nejvýše u stropu. Ten se také už těšil, jak bude spravovat pošramocenou motorku. Ivan se pod obvazem určitě smál, protože na jeho mašině je pouze ohnutá stupačka.

Nezáviděl jsem jim motorky, dělalo mi dobře, že jsem mámě mohl dávat peníze, spláceli dům se zahrádkou, na níž jí bylo dobře.

Klukům kosti rychle srostly, ale byli motorkami tak posedlí, že už nechtěli udělat krok pěšky.

V našem sklepním baru jsme seděli s Jackem a zcela střízliví nadávali na Adenauera, že mu nestojíme za odpověď.

Šel jsem kamaráda doprovodit domů ke sklárně. Dům, v kterém bydlel, je ještě dneska hrůzostrašně veliký a dlouhý jako fotbalové hřiště. U té příšery jsme v poklusu zahrnuli za roh. Z druhé strany opačným směrem pospíchaly dvě asi čtrnáctileté dívky. Samozřejmě následovala srážka, ale byla příjemná. Tak jsem poprvé narazil na Egerlandačku Marunu Stowasserovou. Svou pílí se dopracovala později k doktorskému titulu. To jí ale nestačilo! Provádala se za syna rychnovského hrobníka Františka Škardu. Ten se nechtěl nechat zahanbit. Udělal si večerní průmyslovku a začal trénovat sokolovské vzpěrače tak vehementně – když vlastní klouby už si pomocí činek nakrápl -, že je usilovným hnětením usadil na špici první ligy v republice. Ani to mu však nestačilo. Vymýšlel si nové tréninkové systémy. Boural třeba ručně se svými borci pro město Sokolov domy, které byly předurčeny ke smrti. Výsledek se dostavil v brzké době. František se stal na dlouhá léta státním trenérem vzpěračů. V reprezentaci bylo plno jeho kluků ze Sokolova a stále častěji se objevovali na mistrovství Evropy a to s dobrými výsledky.

František je devětatřicátník jako já, tudíž do sebe vrážíme dodneška. Marie doktorovala v sokolovské nemocnici jako „krčnínosníušnice“. Zvykla si na činky i jiná železa v domácnosti.

15. 8. 2005

Je den narozenin mé dcery Ivy. Chystám se zaparkovat v Sokolově v rozkopané ulici poblíž restaurace U Havrana. Dám si ještě dobrý oběd, než vyrazím do Norimberku na oslavu, je má hladová myšlenka. Při zamykání vozu zjišťuji, že se na mě culí muž zralého věku. Považuji jej za hlídače varovných světel u rozkopané silnice. Teprve jeho hlas mi prozrazuje jeho identitu: „No, člověče, co ty tady děláš?“ Bývalý spolupracovník a autolakýrník z ČSAD Antonín Neubauer. Vidím ho snad po dvaceti letech a hned se dovídám, že jeho kolega lakýra Oul už to také má za sebou.

Mé pozvání na kafe s radostí přijal. Při konzumaci vegetariánského pokrmu – neboť mě večer v Norimberku čekají kalorické bomby – se od 76 roků mladého Tonika dovídám, že i on je odjinud. Do Sokolova ho přitáhl z Holýšova u Plzně v roce 1960 řidič autobusu Růžička, když při rozhovoru se mu Tonda světil, že nemůže sehnat byt pro svou rodinu. Je pro mě novinkou, že Antonín začal v sokolovském ČSAD ve stejný rok jako já. Radost mám ale i z toho, že jsem zase jednou narazil na ještě žijící o deset let starší bytost a že ten chlapík vypadá čile, mám tedy možnost vypadat tak i já v jeho věku.

Po obědě jsem ještě šel na skok do kanceláře sokolovských vzpěračů za svým starým kamarádem mého ročníku, bývalým státním trenérem Františkem Škardou. Fanda a jeho styl mluvy, co slovo to perla, mu plyne z úst za přítomnosti kohokoliv, vím, že by si nebral servitky ani při audienci u papeže. Dokonce si umím představit, že i papež by přistoupil na jeho slovník a Pán Bůh by padal do mdlob. Až v dalších dílech odhalím – pokud bude souhlasit – jeho jadrnou mluvu, kdy pohlavní ústroje mají ten patřičný lidový nádech.

„Tak co, brachu, ještě ti slouží erotické nářadí?“ (Řekl to tedy malinko jinak a i v dalším rozhovoru s bývalým členem olympijského výboru jeho slova neznatelně zjemním.) František vítá příchozí s radostným úsměvem jako věrný pes, ať od posledního setkání uplynulo deset let, anebo pouhých deset minut. Jeho úsměv je promíchán sarkastismem, šibalstvím, provokatérstvím i upřímností.

„Kamaráde, posaď se, ať nám neodneseš činky, kde se, doprdele, dá vůbec sehnat tvoje kniha? Poslouchej, my jsme s Lubošem Ádltem (bývalý špílmachr prvoligového Kladna), jedním řezníkem, jedním profesorem češtiny a několika jinými založili společenství starších pánů, nazýváme se Ústředním výborem. Setkáváme se na tenisových kurtech, v termálních bazénech a ke konci v hospodách náš Ústřední výbor zasedá. Profesor nás sere svou přehnanou artikulací, sprostý slovo by neřek ani pod pohrůžkou trestu smrti, takže se neustále červená, když na kurtech na sebe řveme, ty kokote, kams to zase střelil. Z bazénu jsem tudle na něj křikl, hele, já jsem teď moc dobře viděl, jaks té paní sáhl na